

Kansalaisaloitteen otsikko

Kaivoslaki Nyt – Lakialoite kaivoslain muuttamiseksi

Aloitteen päiväys

22.1.2019

Aloitteen muoto

Lakiehdotus

Oikeusministeriön asianumero

VN/428/2019

Aloitteen sisältö

Kansalaisaloitteen otsikko

Kaivoslaki Nyt – Lakialoite kaivoslain muuttamiseksi

Aloitteen päiväys

22.1.2019

Aloitteen muoto

Lakiehdotus

Oikeusministeriön asianumero

Xxx

Aloitteen tarkoitus

Syventyvän ilmastokriisin edellä on tärkeää suunnitella uusiutumattomien luonnonvarojemme käyttö viisaudella, jotta kaivostoiminta aidosti rikastaa ja vahvistaa yhteiskuntamme elinmahdollisuuksia ja hyvinvointia. Tällä kaivoslain kokonaisvaltaisella muutoksella huolehdimme paremmin elintärkeän puhtaan luonnon säilymisestä myös tuleville sukupolville.

Vuonna 2011 hyväksytyyn kaivoslakiin kohdistetaan monilta osin merkittäviä uudistuksia. Aloitteen lähtökohtana on muuttaa kaivoslakia sen periaatteen mukaan, että Suomen maaperän kaivosmineraalit ovat valtion ja maanomistajien omaisuutta perustuslain kanssa yhteensopivalla tavalla. Vakuudet ympäristövahinkojen, konkurssien ja jälkitöiden varalle säädetään riittäväksi. Kaivostuotannosta tulee uuden lain myötä maksettavaksi kohtuulliset hyödyntämiskorvaukset yhteiskunnalle.

Suhdetta ympäristönsuojelulakiin on muutettava, sillä kaivoslupa voidaan tällä hetkellä myöntää ennen ympäristönsuojelulain mukaista lupamenettelyä ja kokonaisarvio jää puutteelliseksi. Kaivoslakia täsmennetään lisäksi myös siten, että kuntien maankäytölliset strategiat ja muiden elinkeinojen kehittäminen otetaan paremmin huomioon kaivoslain alaisissa lupahakemuksissa ja lupaharkinnoissa. Malmietsintää ja kaivostoimintaa ei tule toteuttaa arvokkailla luontoalueilla.

Kaivosvaraukset kattavat jo merkittävän osan Suomen pinta-alasta. Kaivosmineraalien kysynnän ja kaivostoiminnan paineen kasvaessa ilmoitukseen perustuva varauskäytäntö etuoikeuden saamiseksi ei ole enää perusteltua. Ilmoitukseen perustuvaa varauskäytäntöä tulee siksi joko luopua tai siirtää käytäntöön, jossa varauksesta tulisi maksullinen ja maanomistajille ja kunnille tulisi laajasti tiedottaa varauksen jälkeen kuukauden sisään etsintätöiden tavoitteista, niiden rahoittajista ja ajoituksesta. Vähäinen etsintätö toisen alueella muutetaan luvanvaraiseksi.

Vain kerran hyödynnettävissä olevista kaivannaisista kerätään kaivosyhtiöiltä veroja, jotka rahastoidaan jakamaan arvoa myös tuleville sukupolville ja kattamaan kaivostoimintaan väistämättä liittyviä ympäristöhaittoja. Rahaston avulla varmistetaan, ettei yksi sukupolvi käytä ainutlaatuisia malmivarantojamme ja että niiden tuotto vahvistaa kansallista hyvinvointia myös kaivannaisten hyödyntämisen jälkeen Norjan valtiollisen öljyrahaston tapaan.

Tämän aloitteen mukaisessa kaivoslain uudistustyössä tulee muille kaivoslain pykälille mahdollisesti aiheutuva yhteensopimattomuus muotoilla lainsäädäntötyössä yhteensopivaksi siten, että muotoilu toteuttaa ensisijaisesti tässä aloitteessa määriteltyjä lain tavoitteita. Lisäksi tämän aloitteen mukaisessa kaivoslain uudistustyössä tulee mahdolliset epä johdonmukaisuudet aloitteessa olevissa momentteja koskevissa muutoseikoissa korjata niin, että se toteuttaa tässä aloitteessa kirjattuja lain tavoitteita.

Tämän aloitteen allekirjoittajat toivovat, että aloitteen mietintövaliokuntana toimii eduskunnan ympäristövaliokunta. Jos aloitteen käsittelylle ensisijaisesti ympäristövaliokunnassa ilmenee ylitse pääsemätön juridinen este, tämän aloitteen allekirjoittajat haluavat, että ympäristövaliokunta pääsee laajasti lausumaan oman kantansa aloitteeseen ja valiokunnan lausunnolle annetaan sille kuuluva painoarvo..

Aloitteen sisältö

Kansalaisaloite eduskunnalle kaivoslain muuttamiseksi

Aloitteen allekirjoittaneet kansalaiset esittävät kaivoslakia muutettavan siten, että: kaivosmineraalit määritetään kuuluvaksi valtion omistukseen, ja että niiden hyödyntämisessä toteutetaan huomattavaa harkintaa. Kaivoslain tulee varmistaa, että mineraaleja hyödynnetään ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla.

Kaivosmineraalien hyödyntämislupia tulee myöntää vain riittävään yhteiskunnalliseen kokonaisharkintaan perustuen. Lupa voidaan myöntää, jos haetusta toiminnasta osoitetaan olevan perustellusti enemmän hyötyä kuin haittaa – huomioiden vaikutukset ympäristölle, ihmisille ja elinkeinotoiminnalle sekä yhteiskunnalle. Kaivoslupan myöntämisen edellytys on, että kaivoslain ja muun lainsäädännön mukaiset luvat kaivostoiminnalle, kuten ympäristönsuojelulain (527/2014) mukainen ympäristölupa on myönnetty kaivoshankkeelle. Luontoarvoiltaan korvaamattoman arvokkaat alueet pidetään kaivostoiminnan ulkopuolella.

Kaivosyritysten vastuita on tarkennettava niin, että kaivosaluiden jälkihoito ja alueiden ennallistaminen viihtyisiksi ja ympäristöturvallisiksi ovat selkeästi kaivosyritysten vastuulla. Haitan

tai vahingon aiheuttajan korvausvelvollisuus sekä toiminnan aikana että jälkihoidon ajalta on varmistettava ennen toiminnan aloittamista riittävin vakuuksin. Varmistamiseen kuuluu, että kaivoslupa myönnetään vain hankkeille, joiden ympäristö- ja sosiaaliset vaikutukset on luotettavasti selvitetty varovaisuusperiaatetta noudattaen myös pitkien aikojen kuluessa kaivoksen sulkemisen jälkeen. Kaivos- ja ympäristölupakäsittelyihin tulee sisällyttää tarveharkinta, joka vertaa hankkeen haitat hyötyihin.

Yhteiskunnan on saatava korvaus kaivosmineraalien hyödyntämisestä. Kaivosmineraalien sekä teollisuusmineraalien hyödyntämiselle asetetaan louhintamäärään perustuvat louhintamaksut sekä korvaus hyödynnetyn kaivosmineraalin taloudelliseen arvoon perustuen. Louhintamaksuja voidaan myös suoraan kohdistaa ympäristövahingoille ja ennallistamistyöhön sekä jyvittää kunnille.

Eduskunnan tulee velvoittaa hallitus valmistelemaan tämän aloitteen rinnalla kaivos- ja muiden vastaavien ympäristöriskejä sisältävien alojen yritysten konkurssitilanteiden varalle konkurssirahasto sekä ympäristöhaittojen rahasto. Kaivostoiminnan harjoittajat maksaisivat valtioneuvoston asetuksella määritettävää vuotuista maksua konkurssirahastoon.

Louhintamääriin perustuva louhintamaksu ja kaivosmineraalien arvoon perustuva kaivosmineraalivero kohdistetaan ympäristöhaittojen rahastolle. Ympäristöhaittojen rahaston varoja käytetään erityisesti ympäristöhaittojen ennaltaehkäisyyn ja korjaamiseen. Rahastoa voidaan käyttää myös erilaisten vaihtoehtoisten vahvuuksien kuten luontomatkailun tukemiseen. Tavoitteena on paikkakuntien elinvoimaisuuden ja luonnon monimuotoisuuden suojeleminen ja vahvistaminen. Lisäksi kaivoslupan myöntämisen edellytyksiin lisätään vaatimus toiminnan aloittamisen edellytyksenä olevan talletuksen tekemisestä erikseen perustettavaan konkurssirahastoon. Talletuksen suuruus määräytyy ympäristönsuojelulaissa määritellyn ympäristölupaviranomaisen tapauskohtaisesti arvioiman hankkeisiin liittyvän riskin suuruuden mukaisesti.

Konkurssirahaston tavoitteena on vahvistaa korvausjärjestelmien kokonaisuutta siten, että talousvaikeuksiin joutuneiden kaivostoiminnan harjoittajien toimintaan liittyvät ympäristövelvoitteet hoituisivat ilman valtion taloudellista väliintuloa. Konkurssirahastojärjestelmä toimii niin kutsuttuna toissijaisena ympäristövastuujärjestelmänä, joka kattaa tilanteet, joissa vahingon aiheuttanut yritys on maksukyvytön, tuntematon tai tavoittamattomissa. Lähtökohtaisesti periaatteena on, että ympäristöhaitan aiheuttanut toimija kustantaa myös haitan korjaamisen ja esimerkiksi kaivosalueen ennallistamisen.

Konkurssirahastoa ja ympäristöhaittojen rahastoa hallinnoi ympäristöministeriö samaan tapaan kuin öljysuojarahastoa nykyisin.

Viranomaisten yhteistoimintaa ja vastuita tulee selkeyttää. Yleisten ja yksityisten etujen turvaaminen on viranomaistoiminnan velvollisuus. Kaivoslupien lupaharkinnassa on tarkasteltava pääkaivoksen ja ns. satelliittikaivosten muodostama kokonaisuus. Kaivosten jätevedet on pääsääntöisesti puhdistettava jätevedenpuhdistamoilla siten, että EU:n vesiputedirektiivin [200/60/EY] velvoitteet täyttyvät. Vesiputedirektiivi velvoittaa myös Suomen lainsäädäntöä (laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä 1299/2004), joka on myös syytä päivittää direktiivin vaatimusten mukaiseksi.

Malminetsintälupien sekä kaivoslupien vakuusvaatimuksissa on huomioitava kunkin hankkeen erityisolosuhteet. Kaivostoimintaa ja malminetsintää ei ole syytä harjoittaa luonnonsuojelualueilla eikä niiden välittömässä läheisyydessä eikä niin, että luonnonsuojelualueiden alkuperäiset perustamisedellytykset heikentyisivät kaivostoiminnan myötä.

Kaivoslakiin lisätään täsmennys, että kunnalla on maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuva oikeus ja velvollisuus määrittellä alueellaan elinkeinojen yhteensovittamista ohjaavia kaavoituksellisia reunaehtoja. Kunnan strategiat ja muiden elinkeinojen kehittäminen on otettava huomioon kaivoslain alaisissa lupahakemuksissa ja lupaharkinnoissa. Kunnalla on täten mahdollisuus perustellusti estää kaivostoiminta ml. malminetsintä alueellaan.

Malminetsinnän tulosten ml. näytteiden koostumustietojen tulee olla julkista tietoa, jotta hanketta ja sen mahdollisia vaikutuksia voidaan paremmin arvioida yleisen hyödyn, ympäristövaikutusten ja turvallisuuden näkökulmasta.

Kaivoslain alaiseen kaivannaistoimintaan sisältyvien merkittävien ympäristövaikutusten vuoksi kaivannaistoimintaan liittyvistä luvista tulee vastata ympäristönsuojelulaissa määritelty ympäristölupaviranomainen. Näin varmistetaan, että lainsäädännössä määritellyt ympäristönsuojelutavoitteet otetaan varmasti riittävässä määrin huomioon kaivannaistoimintaan liittyvässä lupaharkinnassa.

Viranomaisilla on velvollisuus valvoa kaivosmineraaleja sisältävän esiintymän näytteiden ottoa ja oikeus ottaa näytteitä.

Tämän aloitteen kaivoslakiin tehtävien muutosten tarkoituksena on parantaa kaivosalan yhteiskunnallista legitimitettä ja paikallisen sosiaalisen toimiluvan saamista, sekä edistää alueiden kestävästä käytöstä määrittämällä kaivosalan kestävä kehityksen vähimmäisvaatimuksia.

Esitetyt lain muutokset koskevat lain uudistuksen voimaan astumisen myötä kaikkia uusia kaivostoimintaan liittyviä lupia. Lisäksi esitetyt muutokset koskevat myös nykyistä malminetsintää ja kaivostoimintaa kohtuullisen siirtymäajan jälkeen. Siirtymäsäännöksistä säädetään erillisellä voimaansäilytyksellä, ellei tässä aloitteessa erikseen säädetä toisin. Voimaansäilytyksessä siirtymäaikoja muotoillessa otetaan huomioon perustuslain omaisuuden suojan ja elinkeinonvapautteen liittyvä sääntely.

Tässä aloitteessa vaadittavan lakiuudistuksen on astuttava voimaan mahdollisimman pian. Tämän aloitteen allekirjoittajat vaativat eduskunnan käynnistämään kaivoslain kokonaisuudistuksen, jolla toteutetaan seuraavassa ehdotettujen pykälien tarkoitus ja periaatteet.

LAKIEHDOTUS

Laki kaivoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kaivoslakia (10.6.2011/621) seuraavasti (ehdotus sisältää vain pykälät, joihin lakimuutos kohdistuu):

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa tarkoitettut kaivosmineraalit ovat valtion omistuksessa ja valtio hallinnoi niiden käyttöä koskevia lupia.

Tämän lain tarkoituksena on sovittaa kaivostoiminta ja yleisten ja yksityisten etujen turvaaminen keskenään niin, että kaivostoiminnan edellyttämä alueiden käyttö ja malminetsintä on ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä.

Lain tarkoituksen toteuttaminen edellyttää ottamaan erityisesti huomioon:

- 1) kestävän kaivostoiminnan harjoittamisen edellytykset;
- 2) kiinteistöjen omistajien ja yksityisten haitankärsijöiden oikeusaseman;
- 3) kunnallisen itsehallinnon oikeuden maankäytön reunaehtojen määrittämiseen elinkeinojen yhteensovittamiseksi;
- 4) toiminnan vaikutukset maankäyttöön ja ympäristöön sekä luonnonvarojen säästävän käytön.

Lain tarkoituksena on turvata ja edistää kuntien vaikuttamismahdollisuutta sekä yksilön ja yhteisön mahdollisuutta vaikuttaa itseään ja elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon.

Lain tarkoituksena on lisäksi edistää kaivosten turvallisuutta sekä ehkäistä, vähentää ja torjua tässä laissa tarkoitettusta toiminnasta aiheutuvat haitat ja vahingot ja varmistaa haitan tai vahingon aiheuttajan korvausvelvollisuus sekä toiminnan aikana että jälkihoidon ajalta.

Tässä laissa tarkoitettu toiminta sovitetaan yhteen saamelaiskäräjistä annetussa laissa (974/1995) tarkoitettulla saamelaisten kotiseutualueella siten, että saamelaisten oikeudet alkuperäiskansana päättää alueensa maankäytöllisistä ratkaisuista turvataan ja niitä edistetään. Yhteensovittamisessa otetaan huomioon myös, mitä kolttalaissa (253/1995) säädetään kolttaväestön ja -alueen elinolosuhteiden ja toimeentulomahdollisuuksien edistämisestä sekä kolttakulttuurin ylläpitämisestä ja edistämisestä.

Tässä laissa tarkoitettu toiminta sovitetaan yhteen Suomessa lailla (107/1976) ja asetuksella (108/1976) voimaan saatetun kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 27 artiklan mukaisesti vähemmistöryhmien oikeuksien turvaamiseksi.

Esitetyt lain muutokset koskevat lain uudistuksen voimaan astumisen myötä kaikkia uusia kaivostoimintaan liittyviä lupia. Lisäksi esitetyt muutokset koskevat myös nykyistä malminetsintää ja kaivostoimintaa kohtuullisen siirtymäajan jälkeen. Tässä aloitteessa määritellään osalle muutetuista pykälistä omat siirtymäaika- ja takarajat. Muiden pykälien siirtymäsäännöksistä esitetään erillisellä voimaanpanolailla ja voimaanpanolaissa siirtymäaikoja muotoiltaessa otetaan huomioon perustuslain omaisuuden suojan ja elinkeinonvapauteen liittyvä sääntely.

4 §

Viranomaiset ja niiden tehtävät

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriölle ja ympäristöministeriölle. Kaivosviranomainen on (ympäristönsuojelulain mukainen 21 pykälän mukainen) lupa- valvontaviranomainen.

Ympäristölupaviranomainen toimii tämän lain lupa-asioiden lupaviranomaisena hallintolain (6.6.2003/434) velvoitteiden mukaisesti, ellei tässä laissa tai myöhemmin muuta määrätä.

Ympäristölupaviranomainen toimii tämän lain valvontaviranomaisena valvoen tämän lain noudattamista sekä hoitaa muut tässä laissa säädetty tehtävät. Ympäristölupaviranomainen toimii ympäristönsuojelulain mukaisesti ympäristöministeriön alaisuudessa. Kaivannaistoiminnan lupa- asioista ja valvonnasta vastaavalle ympäristöviranomaiselle on taattava riittävät resurssit malminetsinnän ja kaivosten ympäristövaikutusten ja sosiaalisten vaikutusten arviointiin. Kaivosviranomainen valvoo tämän lain noudattamista yhdessä ympäristöviranomaisen kanssa sekä hoitaa muut tässä laissa säädetty tehtävät.

Konkurssirahastoa ja ympäristöhaittojen rahastoa hallinnoi ympäristöministeriö.

Valtioneuvoston ja kaivosviranomaisen lupatoimivallasta säädetään 33 §:ssä.

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) esiintymällä sellaista kallioperässä olevaa kaivosmineraalien rikastumaa, jolla on osoitettua tai mahdollista taloudellista arvoa kaivostoiminnan kohteena;
- 2) malminetsinnällä kaivosmineraaleja sisältävän esiintymän paikallistamiseen ja tutkimiseen käytettäviä geologisia, geofysikaalisia ja geokemiallisia tutkimuksia sekä näytteenottoa esiintymän koon ja laadun selvittämiseksi;
- 3) etsintätyöllä sellaisia geologisia mittauksia ja havaintoja sekä vähäistä näytteenottoa, jonka toimenpiteistä ei aiheudu vahinkoa eikä haittaa tai häiriötä;
- 4) koelouhinnalla kaivosmineraalien selvittämiseksi tehtävää louhintaa, jolla pyritään selvittämään koeluontoisesti malmimineraalien louhintaa ja malminrikastusratkaisuja;
- 5) kaivostoiminnalla kaivosmineraalien louhintaa kaivoksessa, siihen liittyvää kiviaineksen siirtoa ja nostoa, välittömästi louhinnan yhteydessä tapahtuvaa kaivosmineraalien hyödyntämiseksi tarpeellista rikastustoimintaa ja muuta käsittelyä sekä kaivosmineraalien louhintaan välittömästi liittyviä valmistelevia ja muita tukitoimenpiteitä;
- 6) kaivoksella avo- ja maanalaista louhosta, jossa louhitaan kaivosmineraaleja, louhintaan välittömästi liittyviä rakenteita, laitteistoja ja laitteita sekä rikastustoimintaan tarvittavia malminkäsittely- ja rikastusmenetelmiä ja laitteistoja, sekä toiminnasta aiheutuvien kaivosjätteiden sijoittamisista;

7) malminrikastuksella tarkoitetaan metallien irrottamista kiviaineksesta ja muista mineraaleista.

8) uraanin rikastuksella tarkoitetaan uraanimetallin irrottamista kiviaineksesta ja muista malmimineraaleista.

9) kullanhuuhdonnalla maaperässä esiintyvän kullan etsimistä, talteen ottamista ja hyödyntämistä huuhtomalla;

10) jätevesien puhdistamolla sellaista puhdistamoratkaisua, jolla kaivoksen jätevedet saadaan riittävästi puhdistettua vesistöille haitallisista mineraaleista, metalleista ja rikastuskemikaaleista niin, että vesipuidedirektiivin ja ympäristölaatumormien vaatimukset täyttyvät.

11) ympäristövaikutuksella tässä laissa tarkoitetun luvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvia välittömiä ja välillisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin, luonnon monimuotoisuuteen, elinkeinoihin, yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön.

Mitä tässä laissa säädetään kiinteistöstä ja kiinteistön omistajasta, sovelletaan:

määräalaan ja sen omistajaan; 1)

yhteiseen alueeseen ja yhteismetsään ja niiden osakaskuntaan; 2)

erityiseen etuuteen ja sen omistajaan; 3)

yhteiseen erityiseen etuuteen ja sen osakaskuntaan. 4)

Valtion omistaman kiinteistön osalta omistajan puhevaltaa käyttää alueen hallinnasta vastaava viranomainen tai laitos.

6 §

Yleiset periaatteet

Tässä laissa tarkoitetussa toiminnassa on periaatteena, että:

käytettävissä on toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden tarpeellinen asiantuntemus ja muutoin riittävät edellytykset; 1)

toiminnan vaikutuksista sekä vahinkojen ja haitallisten vaikutusten ehkäisemis- ja vähentämismahdollisuuksista on riittävä selvitys; 2)

toiminnan turvallisuudesta huolehditaan tarpeellisilla toimenpiteillä ja tällöin otetaan huomioon tekniikan kehittyminen; 3)

estetään vahingot ja toiminnasta aiheutuvat haitalliset vaikutukset; 4)

poistetaan käytöstä haitallisia vaikutuksia aiheuttavat toiminnot tai, jos tämä ei ole mahdollista, korvataan ne vähemmän haitallisilla; 5)

varaudutaan häiriö- ja vaaratilanteisiin; 6)

toiminnasta aiheutuneet haitat ja vahingot korvataan; 7)

8) toiminta on suunniteltava ja toimintaa määrittävät lupamääräykset annettava siten, että toiminta on tarvittaessa pysäytettävissä ilman ympäristölle aiheutuvia kohtuuttomia haittoja;

9) pääkaivoksen ja sen erillisten sivukaivosten toiminnan yhteisvaikutuksia on tarkasteltava kokonaisuutena;

10) toiminnasta ja häiriötilanteista aiheutuvien haittojen ja vahinkojen korvaaminen turvataan riittävin vakuusvaatimuksin;

11) toiminnan jälkihoitotyöt turvataan riittävin vakuusvaatimuksin;

12) toiminta ei saa olla kohtuuttomassa ristiriidassa muiden elinkeinojen kanssa;

13) lupaharkinnassa tulee selvittää ja huomioida laajasti sosiaaliset vaikutukset ja vaikutukset ympäristölle;

14) huomioidaan kiinteistönomistajien, vaikutusalueen kuntien ja kunnan jäsenten ja saamelaisyhteisöjen oikeus saada tietoa ja olla kuultavana

7 §

Etsintätyö

Kaivosmineraalien löytämiseksi voidaan tehdä geologisia mittauksia ja havaintoja sekä ottaa vähäisiä näytteitä, jos toimenpiteistä ei aiheudu vahinkoa eikä haittaa tai häiriötä (etsintätyö). Hakemus etsintätyöhön liittyvästä näytteenotosta osoitetaan kaivosviranomaiselle (8 §). Etsintätyön laajuutta, menetelmiä ja vaikutuksia tulee arvioida.

Etsintätyötä ei saa tehdä:

hautausoimilaissa (457/2003) tarkoitetulla hautausmaalla eikä yksityiseen hautaan kuuluvalla alueella eikä 100 metriä näitä lähempänä; 1)

puolustusvoimien käytössä olevalla alueella tai sellaisella Rajavartiolaitoksen hallitsemana alueella, jossa liikkumista on rajoitettu tai se on kielletty, taikka 100 metriä lähempänä tällaista aluetta; 2)

alueella, jolla liikkumista on rajoitettu tai jolle sivullisilta on pääsy kielletty; 3)

yleisessä tai yksityisessä käytössä olevalla liikenne- ja kulkuväylällä; 4)

150 metriä lähempänä asumiseen tai työntekoon tarkoitettua rakennusta tai muuta näihin rinnastettavaa tilaa ja niihin liittyvää, yksityistä piha-aluetta taikka tällaisen rakennuksen paikkaa, jota varten on myönnetty maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitettu rakentamiseen tarvittava lupa ja rakentaminen on aloitettu; 5)

puutarhatalouden käytössä olevalla alueella; 6)

50 metriä lähempänä yleistä rakennusta tai laitosta taikka yli 35 000 voltin jännitteistä sähkölinjaa tai muuntoasemaa; 7)

muulla 1—7 kohtaa vastaavalla erityiseen käyttöön otetulla alueella. 8)

9) alueilla, jotka on rajattu malminetsinnän ulkopuolelle ja joilla on malminetsintäluvan ja kullanhuuhtontaluvan myöntämisen esteitä, kuten 9 §:ssä ja 46 §:ssä säädetään.

Etsintätyötä saa kuitenkin erityisen painavin perustein tehdä 2 momentin 2—8 kohdassa tarkoitettulla alueella asiassa toimivaltaisen viranomaisen suostumuksella.

Etsintätyö ei anna etuoikeutta malminetsintälupa- tai kaivosmineraalien hyödyntämiseen.

Etsintätyöstä on tiedotettava kunnan asukkaita ja päättäjiä, muun muassa tiedottamalla kunnan ilmoitustaululla, verkkosivuilla sekä muilla olennaisilla viestintäkanavilla.

8 §

Hakemus etsintätyöhön liittyvästä näytteenotosta

Hakemus etsintätyöhön liittyvästä näytteenotosta osoitetaan kaivosviranomaiselle, jonka on kuultava kiinteistön omistajaa sekä alueen kuntaa/ kuntia.

Hakemuksessa on esitettävä etsintätyöstä vastaavan yhteystiedot, etsintäalueen tiedot ja näytteenottoa koskeva suunnitelma. Suunnitelman tulee sisältää tiedot käytettävistä välineistä ja menetelmistä, näytteenoton aikataulusta ja tutkimuksen kohteena olevasta kaivosmineraalista. Kaivosviranomaisen arvioi päätöstä tehdessään etsintätyön tavoitteet, hyödyt ja haitat kuultuaan asianomaisia. Kaivosviranomaisen tekee arvion siitä, onko etsintätyöluvan myöntämiselle perusteet arvioiden yleisen ja yksityisen edun ja haitat.

Etsintätyöstä vastaavan on ennen 7 §:ssä tarkoitettua etsintätyön aloittamista tehtävä kirjallinen ilmoitus etsintätyön kohteena olevaan alueeseen (etsintäalue) kuuluvan kiinteistön omistajalle ja haltijalle, jonka etua tai oikeutta asia saattaa koskea. Tarkempia säännöksiä etsintätyön säännöistä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Malminetsinnän luvanvaraisuus

Malminetsintään on oltava kaivosviranomaisen lupa (malminetsintälupa).

Malminetsintä ei voi koskea aluetta, jolle kunnan maankäytöllisissä ohjeissa tai kunnan valtuuston hyväksymässä strategiatavoitteessa on kirjattu elinkeinojen yhteensovittamiseksi asetettu rajoite tai ristiriita malminetsinnälle tai kaivostoiminnalle, taikka muutoin kaava tai kaavoituksen tavoitteet on osoitettu siten, että niiden voidaan arvioida olevan kaivostoiminnan kanssa ristiriidassa. Kunta voi samaten todeta malminetsinnän olevan sen strategisten tavoitteiden kanssa ristiriidassa.

Malminetsintälupaa arvioitaessa kaivosviranomaisen on kuultava asianomaisia maanomistajia, vaikutusalueen kuntalaisia ja asianomaisia elinkeinonharjoittajia. Malminetsintälupaa käsiteltäessä on kuultava alueen kuntaa ja naapurikuntia. Alueen kunnan kunnanhallitukselta tai valtuustolta on saatava hyväksyvä päätös malminetsinnälle. Malminetsinnän hyväksyminen ei velvoita kuntaa tukemaan tai edistämään hanketta myöhemmissä vaiheissa. Toiminnanharjoittaja tekee malminetsintää omalla vastuullaan ja riskillään, eikä kunnalle täten muodostu myöskään korvausvelvollisuutta investointeihin.

Malminetsintälupa on myös oltava, jos:

malminetsintä kohdistuu uraania tai toriumia sisältävän esiintymän paikallistamiseen ja tutkimiseen; tai 1)

2) lupa on tarpeen tässä laissa tarkoitetun etuoikeuden saamiseksi esiintymän hyödyntämiseen.

Lisäksi malminetsintää varten vaaditaan asiassa toimivaltaisen viranomaisen tai laitoksen taikka asianomaisen oikeudenhaltijan suostumus, kun kyseessä on maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitettu katualue tai tori, maantielaissa (503/2005) tarkoitettu maantien tiealue, yksityinen tie, ilmailulaissa (1194/2009) tarkoitettu lentopaikka ja muu ilmailua palveleva alue, rata-laissa (110/2007) tarkoitettu rautatiealue, yleistä liikennettä varten käytetty kanava tai muu vastaava liikennealue taikka 30 metriä lähempänä mainittuja liikennealueita sijaitseva alue, jollei mainitussa tai muussa laissa säädetä tai sen nojalla määrätä tätä leveämpää suoja-alueita.

Malminetsintälupahakemuksesta on tiedotettava sekä kuultava riittävällä tavalla kunnan ja vaikutusalueen jäseniä.

Lupaprosessin lausuntoaikoja pidennetään niin, että kuultavana olevilla ja lausujilla on aikaa laatia tarvittavia selvityksiä lausuntoja varten. Lausumisaikaa on oltava vähintään kaksi kuukautta.

Malminetsintää koskeviin aluerajoituksiin sovelletaan vastaavasti, mitä niistä etsintätyön osalta 7 §:n 1-92 ja 3 momentissa säädetään.

Malminetsintäluvan myöntämisen esteet eritellään 46 §:ssä.

11 §

Malminetsintä luvan nojalla

Malminetsintäluvan haltijan on rajoitettava malminetsintä ja muu malminetsintäalueen käyttö tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin. Toimenpiteet on suunniteltava siten, että niistä ei aiheudu yleisen tai yksityisen edun loukkausta.

Malminetsintäluvan nojalla tapahtuvasta malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä ei saa aiheutua:

haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle; 1)

olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle; 2)

merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa; 3)

harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien vahingoittumista; 4)

maisemallista haittaa. 5)

13 §

Malminetsinnän kairausjätevesi sekä maa- ja kiviainesjäte

Malminetsintäluvan haltija on velvollinen huolehtimaan kairausjäteveden sekä maa- ja kiviainesjätteen synnyn ehkäisemisestä, niiden haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen leviämisen estämisestä, keräämisestä talteen, hyödyntämisestä tai käsittelemisestä. Etsinnän päätyttyä etsintäpaikassa kairauksen maaputki on poistettava ja kairausreikä täytettävä koko pituudeltaan pysyvästi stabiililla tavalla. Kairauksessa maa- ja kallioperän kanssa kosketuksiin tulevat kemikaalit, niiden käyttömäärät ja ympäristövaikutukset on yksilöitävä malminetsintälupahakemukseen liitettävässä ympärintsuojelulain (527/2014) 4 luvun mukaisessa ympäristöluvassa.

Malminetsintälupaa hakevan on laadittava lupahakemukseensa 1. momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamiseksi selvitys, johon on sisällytettävä tiedot alueen ympäristöstä, kiviaineksiin todennäköisesti sisältyvistä ympäristön kannalta haitallisista mineraaleista, maa- ja kiviainesjätteistä, jätealueista, vaikutuksista ympäristöön, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tehtävistä toimista, toiminnan tarkkailusta ja toiminnan lopettamiseen liittyvistä toimista sekä jälkihoitotoimenpiteisiin liittyvistä toimenpiteistä.

Kallioperän kairaukset sekä vesivaikutuksia aiheuttavan maaperän kaivaminen edellyttävät malminetsintäluvan hakemukseen liitettävää ympärintsuojelulain (527/2014) 4 luvun mukaista ympäristölupaa, jossa on selvitetty erityisesti pinta- ja pohjavesivaikutukset sekä maaperän pilaantumisriski ja luontovahingot.

Tarkempia säännöksiä selvityksen sisältövaatimuksista sekä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman tavoitteista ja sisällöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

14 §

Selvitys malminetsintäalueen tutkimustöistä ja -tuloksista

Malminetsintäluvan haltijan on toimitettava kaivosviranomaiselle selvitys suoritetuista tutkimustöistä ja niiden tuloksista vähintään vuosittain ellei muuten tarpeelliseksi arvioida.

Viranomaisilla on velvollisuus valvoa näytteiden ottoa ja oikeus ottaa maaperänäytteitä. Malminetsinnän tulosten kuten kairasydänten ja kiviaineen koostumustietojen tulee olla julkista tietoa, jotta hanketta ja sen mahdollisia vaikutuksia voidaan paremmin arvioida yleisen hyödyn, ympäristövaikutusten ja turvallisuuden näkökulmasta.

Tarkempia säännöksiä annettavista tiedoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

15 §

Malminetsintäalueen jälkitoimenpiteet

Kun malminetsintälupa on rauennut tai peruutettu, malminetsintäluvan haltijan on:

välittömästi saatettava malminetsintäalue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava väliaikaiset rakennelmat ja laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siis 1)timisestä sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan;

viimeistään kolmen kuukauden kuluessa ellei aiemmin tarpeelliseksi katsota luovutettava kaivosviranomaiselle tutkimustyöselostus, tutkimukseen liittyvä tietoaineisto ja kairasydämet 2)

Malminetsintäluvan haltijan on tehtävä kirjallinen ilmoitus kaivosviranomaiselle, malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille ja muille oikeudenhaltijoille, kun 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet on saatettu loppuun.

Ilmoitus on lisäksi tehtävä saamelaiden kotiseutualueella saamelaiskäräjille, sekä erityisellä poronhoitoalueella asianomaisille paliskunnille ja kolttala-alueella kolttien kyläkokoukselle.

Tarkempia säännöksiä malminetsintäalueen jälkitoimenpiteistä ja ilmoitusmenettelystä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

3 luku

Kaivoksen perustaminen

16 §

Kaivostoiminnan luvanvaraisuus

Kaivoksen perustamiseen ja kaivostoiminnan harjoittamiseen on oltava lupa (kaivoslupa).

17 §

Kaivosluvan oikeusvaikutukset

Hyödyntämisoikeus on ehdollinen sillä edellytyksellä, että riittävin selvityksin on osoitettu ettei hyödyntämisestä aiheudu oleellisia haittoja luonnolle, ympäristölle, vesistöille, elinkeinoille ja asianosaisille. Kaivoslupa oikeuttaa hyödyntämään:

kaivosalueella tavatut kaivosmineraalit; 1)

kaivostoiminnassa sivutuotteena syntyvän orgaanisen ja epäorgaanisen pintamateriaalin, ylijäämäkiven ja rikastushiekan (kaivostoiminnan sivutuote); 2)

muut kaivosalueen kallio- ja maaperään kuuluvat aineet siltä osin kuin niiden käyttö on tarpeen kaivostoimintaan kaivosalueella. 3)

Kaivoslupa oikeuttaa lisäksi malminetsintään kaivosalueella sen mukaan kuin 11 §:ssä säädetään ja kaivosluvassa tarkemmin määrätään.

18 §

Kaivosluvan haltijan velvollisuudet

Kaivosluvan haltija on velvollinen huolehtimaan siitä, että:

kaivostoiminnasta ei aiheudu haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle; 1)

2) kaivos- ja malminrikastustoiminnasta ei aiheudu huomattavaa haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle, eikä yleisen tai yksityisen edun loukkausta;

3) kaivos- ja malminrikastustoiminnasta ei kokonaisuutenaan tarkastellen aiheudu vesipuitedirektiivissä kiellettyjä haittoja vesistöille ja kalastolle;

4) louhinnassa ja hyödyntämisessä ei tapahdu kaivosmineraalien ilmeistä tuhlausta;

5) kaivoksen ja esiintymän mahdollista tulevaa käyttöä ja louhimistyötä ei vaaranneta tai vaikeuteta;

6) haitalliset ympäristövaikutukset ennaltaehkäistään ja minimoidaan;

7) kaivoksen sulkemisen jälkeisestä jälkihoidosta huolehditaan ympäristöturvallisuus huomioiden.

Kaivosluvan haltija on velvollinen vähintään vuosittain toimittamaan kaivosviranomaiselle selvityksen esiintymän hyödyntämisen laajuudesta ja tuloksista sekä ilmoittamaan, jos tiedot mineraalivarannoista muuttuvat ja/tai 1 momentin alakohtien 1-7 mukaisissa seikoissa on tapahtunut olennaisia muutoksia.

Viranomaisilla on velvollisuus valvoa näytteiden ottoa ja oikeus ottaa maaperänäytteitä. Kaivostoiminnan ja malminetsinnän tulosten kuten kairasydänten ja kiviaineen koostumustietojen tulee olla julkista tietoa heti tulosten selvittyä, jotta hanketta ja sen mahdollisia vaikutuksia voidaan paremmin arvioida ja valvoa yleisen hyödyn, ympäristövaikutusten ja turvallisuuden näkökulmasta.

Mikäli viranomaisiin havaitsee puutteita kaivosluvan haltija velvollisuuksien noudattamisessa, tulee kaivosluvan edellytykset arvioida 69§:n ja 70§:n mukaisesti.

Tarkempia säännöksiä kaivosviranomaiselle toimitettavista tiedoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

19 §

Kaivosalue ja kaivoksen apualue

Kaivosalueen on oltava yhtenäinen alue, ja sen tulee suuruudeltaan ja muodoltaan olla sellainen, että turvallisuutta, kaivostoiminnan sijoittamista ja kaivostekniikkaa koskevat vaatimukset täyttyvät. Kaivosalue ei saa olla suurempi kuin mitä kaivostoiminta välttämättä edellyttää ottaen huomioon kysymyksessä olevan esiintymän laatu ja laajuus.

Kaivoksen apualueeksi voidaan myöntää sellainen kaivostoiminnan kannalta välttämätön kaivosalueen vieressä sijaitseva alue, joka on tarpeen teitä, kuljetuslaitteita, voima- tai vesijohtoja, viemäreitä, vesien käsittelyä tai riittävään syvyyteen maan pinnasta louhittavaa kuljetusväylää varten.

Kaivosalueen ja kaivoksen apualueen sijainti on suunniteltava siten, että niistä ei aiheudu yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Alueiden muodostaminen vaatii hyväksytyt oikeusvaikutteisen kaavan.

31 §

Luvan hakeminen

Malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhtontalupaa saa hakea elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain (122/1919) 1 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettu: luonnollinen henkilö, joka on täysi-ikäinen, ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei holhustoimesta annetun lain (442/1999) nojalla ole rajoitettu; 1) oikeushenkilö. 2)

Lisäksi tässä laissa säädetyin edellytyksin malminetsintälupaa saa hakea valtion laitos.

Kaivosaluelunastuslupaa saa hakea se, jolla on kaivoslupa kyseisen esiintymän hyödyntämistä varten.

32 §

Etuoikeusjärjestys

Etuoikeus malminetsintälupaan, kaivoslupaan ja kullanhuuhdantalupaan on sillä, joka on ensimmäisenä hakenut lupaa 34 §:ssä säädettyllä tavalla, mikäli lupa on myönnetty.

Malminetsintälupahakemuksen valmistelua varten hakija voi hakea etsintätyötä varten määräaikaisen luvan kaivosviranomaiselta. Etsintätyöhön perustuva etuoikeus on voimassa, kun lupahakemus on tehty 34 §:ssä säädettyllä tavalla eikä lupahakemuksen hyväksymiselle ole tässä laissa säädettyä estettä. Etuoikeuden voimassaolo päättyy, kun kaivosviranomaisen lupahakemuksesta tekemä päätös (etsintätyö) raukeaa tai se peruutetaan.

Jos kaivoslupaa haetaan malminetsintäalueella olevaan esiintymään, on tämän pykälän 1 momentista poiketen etuoikeus kaivoslupaan malminetsintäluvan haltijalla, jos tämä tekee kaivoslupahakemuksen 34 §:ssä säädettyllä tavalla ennen malminetsintäluvan raukeamista tai peruuttamista.

33 §

Lupaviranomaiset

Valtioneuvosto ratkaisee kaivosaluelunastuslupa-asian ja uraanin tai toriumin tuottamista koskevan kaivoslupa-asian.

Ympäristölupaviranomainen ratkaisee malminetsintälupia ja kullanhuuhdantalupia sekä muita kuin 1 momentissa tarkoitettuja kaivoslupia koskevat asiat.

34 §

Lupahakemus

Malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdantalupaa koskeva hakemus on toimitettava lupaviranomaiselle.

Lupahakemuksessa on esitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen ja luotettava kokonais selvitys hankkeen hyödyistä ja aiheutuvista haitoista:

- 1) hakijasta sekä hakijan edellytyksistä harjoittaa haettuun lupaan perustuvaa toimintaa, mukaan lukien hakijan vakavaraisuus, toimintahistoria, osoitus osaamisesta ja vastuiden hoitamisesta sekä sosiaalisen toimiluvan saamisen edellytyksistä;
- 2) hakemuksen kohteena olevasta alueesta ja sen kaavoitustilanteesta sekä alueen käyttöä koskevista rajoituksista ja kaavoituksellisten reunaehtojen huomioon ottamisesta;
- 3) niistä, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea (asianosainen);
- 4) hankkeesta asianosaisille sekä yleiselle ja yksityisille eduille aiheutuvat haitat ja niiden vähentämistoimenpiteet;
- 5) toiminnan edellytyksistä (mukaan luettuna satelliittilouhoksien toiminta):

a) erityisesti alustava arvio alueella olevista kaivosmineraaleista ja mihin arvio perustuu, kun kyse on malminetsintälupahakemuksesta;

b) erityisesti esiintymän hyödyntämiskelpoisuudesta, kun kyse on kaivoslupahakemuksesta;

6) toimintaa koskevista suunnitelmista;

7) toiminnan ympäristö- ja muista vaikutuksista (mukaan luettuna satelliittilouhoksien toiminta) ottaen huomioon suunniteltujen toimenpiteiden laatu ja laajuus; selvitystä ei kuitenkaan vaadita siltä osin kuin vaaditut tiedot sisältyvät 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun ympäristövaikutusten arviointiselostukseen;

8) toiminnan vesistövaikutuksista ja jäteveden puhdistamoratkaisusta ja vesistöön laskettavan jäteveden ominaisuuksista huomioiden vesiputedirektiivin vaatimukset.

9) toiminnan hallittuun keskeyttämismahdollisuuteen ja siihen liittyvistä toimenpiteistä jälkitoimenpiteineen;

10) toiminnan lopettamisesta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä sekä jälkitoimenpiteistä

11) kaivoshankkeen vesi- ja ympäristöluvat.

Lupahakemukseen on liitettävä:

viranomaisen todistukset, rekisterinotteet ja vastaavat asiakirjat, joilla varmennetaan hakemuksessa esitettyjen tietojen sekä säädettyjen vaatimusten huomioon ottaminen; 1)

tarvittaessa selvitys luonnonsuojelulain 65 §:ssä tarkoitettua arvioinnista ja ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) mukainen ympäristövaikutusten arviointiselostus; 2) tiivistelmä hakemuksessa ja sen liitteissä esitetyistä tiedoista. 3)

Lupahakemukseen on liitettävä riittävä hyöty/haitta -selvitys, jossa luotettaviin selvityksiin perustuen on esitetty kattava koosteselvitys hankkeen hyödyistä ja haitoista lupaharkinnan perustaksi, mukaan luettuna ympäri. Tässä laissa määritelty lupaviranomainen, jonka hallintoalueelle etsintä sijoittuu, toimii hyöty/haitta -selvityksen tilaajana. Toiminnanharjoittaja vastaa selvityksen kustannuksista. Viranomainen on velvollinen ennalta ilmoittamaan selvityksen hinnaston. Tarkempia säännöksiä lupahakemuksesta ja hyöty/haitta -selvityksestä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Jos käynnissä olevan kaivoshankkeen lupaehdot tai lainsäädäntö muuttuvat, lupa tulee ehdollistaa ja ottaa uuteen käsittelyyn.

Jos samaan esiintymään on aiemmin haettu malminetsintälupaa niin, että kunta (tai kunnat), jonka alueella esiintymä sijaitsee, on ottanut kielteisen kannan esiintymän hyödyntämiseen ja edellisen lupaprosessin päättymisestä on alle 15 vuotta, ei samaan esiintymään ole mahdollista hakea malminetsintälupaa ilman kunnan/kuntien erikseen tekemää puoltavaa päätöstä hankkeelle.

40 §

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Lupaviranomaisen on tiedotettava malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdontalupaa koskevasta hakemuksesta kuuluttamalla siitä vähintään 90 päivän ajan ilmoitustaulullaan sekä asianomaisten kuntien ilmoitustauluilla. Kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai ilmoittaminen on muutoin ilmeisen tarpeetonta. Kuuluttamisesta säädetään muutoin julkisista kuulutuksista annetussa laissa (34/1925).

Kuulutuksesta on annettava erikseen tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Kaikille haetun malminetsintäalueen maanomistajille täytyy ilmoittaa henkilökohtaisesti lupahakemuksen jättämisestä. Lisäksi hakemuksesta on tiedotettava ilmoittamalla siitä sellaisessa viestimessä, josta vastaanottajien voidaan otaksua parhaiten saavan tiedon.

Yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle tiedotetaan hakemuksesta antamalla siitä tieto yhteisluvelain (758/1989) 26 §:n 4 momentissa tarkoitettulle edustajalle. Jollei tällaista edustajaa ole nimetty, tieto toimitetaan jollekin osakkaalle ja hakemuksesta tiedotetaan lisäksi 1 momentin mukaisesti kuulutuksella sanomalehdessä.

Tarkempia säännöksiä kuulutukseen sisällytettävistä asioista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

43 §

Uraanin tuottamista koskeva lupahakemus

Uraanin tai toriumin tuottamista koskeva kaivoslupahakemus, myös sivutuotantona, ja samaa toimintaa tarkoittava ydinenergialain mukainen lupahakemus käsitellään yhdessä ja ratkaistaan samalla valtioneuvoston päätöksellä.

Uraanin tai toriumin tuottamista koskeva kaivos- ja malminrikastustoiminta luetaan ydinenergialaissa ydinenergian käyttöksi, joka tarvitsee paikallisen kunnan ja vaikutusalueen kuntien puoltavan lausunnon ennen kuin valtioneuvosto voi tehdä asiasta päätöstä.

Mikäli uraanin tai toriumin tuottamislupaa haetaan jo toimivaan kaivokseen, on lupaharkinnan yhteydessä selvitettävä myös aikaisempaan kaivoslupaan tarvittavat muutokset. Lisäksi lupamenettelystä säädetään ydinenergialain 23 §:ssä.

44 §

Varausilmoitus

[Eduskunnan tulisi harkita tulisiko varausilmoitukseen perustuvasta käytännöstä saada etuoikeus malminetsintään varausilmoituksen kautta luopua. Mikäli tämä ei ole tarkoituksenmukaista yleisen

ja yksityisen edun kannalta 44 § tulee muotoilla seuraavasti:]

Varausilmoitus on toimitettava kaivosviranomaiselle sekä kunnalle ja maanomistajille. Ilmoituksessa on esitettävä kuukauden sisään varauksesta tarpeellinen ja luotettava selvitys:

varaajasta; 1)

alueesta, jota etuoikeuden varaus koskee (2)varausalue);

tutkimussuunnitelman laadinnasta ja muista malminetsintälupahakemusta valmistelevista toimenpiteistä sekä niiden aikataulusta; 3)

4) etsintätyöstä ja sen aikataulusta ja kohdentumisesta

5) toiminnan tavoitteista ja rahoittajasta;

Tietojen muuttuessa selvitys päivitetään samoin kuukauden sisään. Varauksesta peritään maksu, joka on vuosittain vähintään 20 euroa hehtaarilta. [Nykyisen kaivoslain 75 § ja 76 § päivitetään vastaavasti]

Varausilmoitus ei saa koskea aluetta, joka kuuluu malminetsintäalueeseen, kaivosalueeseen tai kullanhuuhdonta-alueeseen taikka sijaitsee yhtä kilometriä lähempänä tällaista aluetta, joka kuuluu muulle kuin hakijalle tässä laissa tarkoitetun luvan perusteella.

Varausilmoitus ei myöskään saa koskea aiemmin varausalueena ollutta aluetta, ennen kuin vuosi on kulunut varauspäätöksen raukeamisesta tai peruuttamisesta.

Varausilmoitus ei saa sijaita alueella, joka on ristiriidassa tämän lain lupaharkinnan kanssa. Hakijan on huomioitava muun muassa 46 §:n rajoitteet ennen hakemuksen jättämistä.

Kaivosviranomaisen tekee arvion siitä, onko varauksen myöntämiselle perusteet arvioiden yleisen ja yksityisen edun ja haitat.

Varauksesta on tiedotettava kunnan asukkaita ja päättäjiä, muun muassa tiedottamalla kunnan ilmoitustaululla, verkkosivuilla sekä muilla olennaisilla viestintäkanavilla.

Varauksen voimassaoloajasta säädetään erikseen.

Tarkempia säännöksiä varauskäytännöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

6 luku

Lupaharkinta

45 §

Lupaharkinnan perusteet

Kaivosviranomaisen toimii lupaviranomaisena, jonka on hallintolain 31 §:n veloitteen mukaisesti hankittava riittävät tässä laissa edellytetyt selvitykset lupaharkintaa varten. Riittävien selvitysten toimittaminen on luvanhakijan vastuulla. Kaivoslupaharkinnassa otetaan huomioon malminetsintälupien, kullanhuuhdontalupien ja kaivoslupien yhteisvaikutukset.

Malminetsintälupa, kaivoslupa ja kullanhuuhdontalupa myönnetään, jos hakija osoittaa, että tässä laissa säädetty edellytykset täyttyvät eikä luvan myöntämiselle ole tässä laissa säädettyä estettä.

Sen lisäksi mitä 2 momentissa säädetään tulee lupaharkinnassa esittää perusteltu hyöty/haitta arviointiin perustuva päätelmä, että hankkeen edut kansallisesti Suomessa ylittävät sen haitat, tai hanke on hylättävä.

Kaivoslupahakemusvaiheessa on kuultava kunnan ja vaikutusalueen jäseniä ja tiedotettava hakemuksesta riittävällä tavalla.

46 §

Malminetsintäluvan ja kullanhuuhdontaluvan myöntämisen esteet

Malminetsintälupaa ja kullanhuuhdontalupaa ei saa myöntää:

1) 7 §:n 2 momentissa tarkoitettulle alueelle;

2) 9 §:n 4 momentissa tarkoitettulle alueelle;

3) aiemmin malminetsintäalueena olleelle alueelle ennenkuin malminetsintäluvan raukeamisesta tai peruttamisesta on kulunut kolme vuotta;

kolme vuotta on kulunut siitä, kun kaivostoiminnan lopettamispäätös on tullut lainvoimaiseksi; 4) aiemmin kaivosalueena olleelle alueelle, ennen kuin

kaivosalueeseen tai kullanhuuhdonta-alueeseen tai josta on tehty varausilmoitus (621/2011) 44 §:ssä säädetyllä tavalla; 5) alueelle, joka kuuluu malminetsintäalueeseen,

6) alueelle, jossa luvan mukainen toiminta vaikeuttaisi oikeusvaikutteisen kaavan toteuttamista tai olisi elinkeinojen yhteensovittamisperiaatteiden tai kaavoituksellisten reunaehtojen vastainen;

7) alueelle, jonka osalta kunta, vaikutusalueen kunnat tai maakunta esittävät luvan kieltämistä kaavoituksesta johtuvasta tai muusta alueiden käyttöön liittyvästä syystä;

8) alueelle, joka sisältää tai jonka läheisyydessä on muita erityisiä yhteensopimattomia käyttötarkoituksia tai toimintoja kuten kansallispuistoja tai kulttuurihistoriallisia arvoja;

9) luonnonsuojelulain 10§:n mukaisille luonnonsuojelualueille ja 64 §:n mukaisille Natura 2000 -verkoston alueille tai edellä mainittujen alueiden vaikutusalueelle niin, että alueiden perustana olevat luonnonsuojeluarvot ovat vaarassa heikentyä;

10) mikäli malminetsintän ja kaivoslupien yhteisvaikutus ei ole suojelualueiden kestävän säilyttämisen periaatteiden mukaista;

11) alueelle, jossa suojeltavien lajien elinkelpoisuudelle aiheutuisi haittaa,

12) alueelle, jossa enemmistö maanomistajista vastustaa luvan myöntämistä;

13) alueelle, jossa malminetsinnän tai kaivostoiminnan arvioidaan aiheuttavan aluetaloudellista, sosiaalista tai yhteiskunnallista haittaa enemmän kuin hyötyä;

14) alueelle, jossa malminetsinnän tai kaivostoiminnan haittojen arvioidaan olevan merkittäviä ympäristölle;

laajuuden johdosta taikka hakemuksen käsittelyn yhteydessä ilmenneistä muista syistä hakijalla ei ole edellytyksiä tai ilmeisesti tarkoitustakaan ryhtyä luvan mukaiseen toimintaan, taikka hakija on aikaisemmin olennaisesti laiminlyönyt tähän lakiin perustuvia velvollisuuksia; laiminlyöntien olennaisuutta arvioitaessa on otettava huomioon erityisesti laiminlyöntien suunnitelmallisuus, niiden kesto ja toistuvuus sekä laiminlyönneistä aiheutuneiden vahinkojen määrä. 15) jos on painavia perusteita epäillä, että haetun alueen

Luvan myöntämisen esteenä ei myöskään pidetä sellaista asumiseen tai työntekoon tarkoitettua rakennusta tai muuta tilaa, joka on kaivostoimintaa tai kullanhuuhdonta varten ja sijaitsee kaivosalueella tai kullanhuuhdonta-alueella.

Malminetsintälupaa ei saa myöntää, ellei alueella voida perustellusti arvioida olevan kaivosmineraaleja.

Malminetsinnästä ei saa aiheutua haittaa ihmisten terveydelle tai yleiselle turvallisuudelle, vakavaa haittaa muulle elinkeinotoiminnalle taikka maisemallisten tai luonnonsuojeluarvojen heikentymistä.

47 §

Kaivosluvan myöntämisen edellytykset

Esiintymän tulee olla kooltaan, pitoisuudeltaan ja teknisiltä ominaisuuksiltaan hyödyntämiskelpoinen.

3§:stä ja 46 §:sta johtuvat lupa- ja muut vaikutukset ja rajoitukset tulee olla huomioitu kaivosluvassa.

Esiintymä on hyödyntämiskelpoinen vain mikäli luotettaviin selvityksiin perustuen osoitetaan, että hyödyntämisestä aiheutuu yhteiskunnallisesti, aluetaloudellisesti ja paikallisesti enemmän hyötyä kuin haittaa. Selvityksien luotettavuuden takaamiseksi kohde-esiintymän sekä hyöty- että haittamineraalien pitoisuudet ja ominaisuudet on otettava riittävällä tavalla huomioon hyöty/haitta-selvityksessä, jossa on myös arvioitava hankkeesta luonnolle, ympäristölle, vesistölle ja muille elinkeinoille aiheutuvat haitat.

Kaivosluvan myöntämisen edellytyksenä on kunnan hyväksyntä sekä toiminnalle osoitettu hyväksytty oikeusvaikutteinen kaava. Kaivosviranomaisen lupaharkinnassa on kuultava vaikutusalueen kuntia ja jäseniä riittävän laajasti.

Kaivoslupaa ei voida myöntää sellaiselle kaivannaistoiminnalle, jonka sivutuotteena syntyisi uraania, arseenia tai asbestia.

Kaivosalue ja kaivoksen apualue eivät saa sijaita alueella, jolle ei 46 §:n 1 momentin 1—16 kohdan mukaan voida myöntää malminetsintälupaa eikä kullanhuuhdantalupaa.

Kaivoslupa voidaan kuitenkin myöntää 46 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitettusta esteestä huolimatta, jos 46 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset täyttyvät.

Kaivosalueen ja kaivoksen apualueen suhde muuhun alueiden käyttöön tulee olla selvitetty.

Toiminnanharjoittajan täytyy maksaa ennen kaivosluvan mukaisen toiminnan harjoittamisen aloitusta 108 § määritelty konkurssirahastomaksu sekä asettaa 108 § määritellyt vakuudet.

48 §

Kaivosluvan myöntämisen esteet

Kaivoslupaa ei saa myöntää, jos on painavia perusteita epäillä, että hakemuksen käsittelyn yhteydessä ilmenneistä syistä hakijalla ei ole edellytyksiä tai ilmeisesti tarkoitustakaan huolehtia kaivostoiminnan aloittamisesta, taikka hakija on aikaisemmin olennaisesti laiminlyönyt tähän lakiin perustuvia velvollisuuksia. Laiminlyöntien olennaisuutta arvioitaessa on otettava huomioon erityisesti laiminlyöntien suunnitelmallisuus, niiden kesto ja toistuvuus sekä laiminlyönneistä aiheutuneiden vahinkojen määrä.

Vaikka kaivosluvan myöntämisen edellytykset täyttyvät eikä luvan myöntämiselle ole tässä laissa säädettyä estettä, lupaa ei saa myöntää, jos kaivostoiminta aiheuttaa vaaraa yleiselle turvallisuudelle, aiheuttaa huomattavia vahingollisia ympäristövaikutuksia, luonnonsuojelulain 10§:n mukaisilla luonnonsuojelualueilla ja 64 §:n mukaisilla Natura 2000 -verkoston alueella tai edellä mainittujen alueiden vaikutusalueella niin alueiden perustana olevat luonnonsuojeluarvot vaarantuvat heikentyä tai, että kaivostoiminta heikentää merkittävästi paikkakunnan asutus- ja elinkeino-oloja eikä mainittua vaaraa tai vaikutuksia voida lupamääräyksin poistaa.

Kaivoslupaa ei saa myöntää, jollei 46 §:n 1 momentin 1—16 kohdan mukaan voida myöntää malminetsintälupaa eikä kullanhuuhdantalupaa.

Kaivosluvan myöntämisen edellytyksenä on kunnan hyväksyntä sekä toiminnalle osoitettu hyväksytty oikeusvaikutteinen kaava. Kaivosviranomaisen lupaharkinnassa on kuultava vaikutusalueen kuntia ja jäseniä.

49 §

Käyttöoikeutta koskeva harkinta

Kaivosaluelunastuslupa voidaan myöntää, jos kaivoshanke on yleisen tarpeen vaatima ja kaivosalue täyttää 19 §:ssä säädetyt edellytykset. Yleisen tarpeen vaatimusta arvioidaan erityisesti kaivoshankkeen paikallis- ja aluetaloudellisten sekä työllisyysvaikutusten ja yhteiskunnan raaka-ainehuollon tarpeen perusteella huomioiden ympäristönsuojelun näkökulmat.

Kaivosluvassa voidaan myöntää rajoitettu käyttö- tai muu oikeus kaivoksen apualueeseen, jos muualla laissa ei toisin säädetä ja apualue täyttää 19 §:ssä säädetyt edellytykset. Oikeus voidaan

myöntää vain siltä osin kuin alueelle suunniteltujen toimintojen sijoittamista ei muutoin voida järjestää.

Käyttöoikeutta koskevassa harkinnassa huomioidaan mitä on säädetty tässä laissa. Lupaharkinnassa on otettava huomioon, mitä 31 §:ssa, 46 §:ssa ja 47 §:ssa säädetään kaivosalueesta ja kaivoksen apualueesta malminetsinnän ja kaivosluvan myöntämisen edellytyksenä.

50 §

Luvan myöntämisen esteet saamelaisten kotiseutualueella, koltta-alueella ja erityisellä poronhoitoalueella

Malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhtontalupaa ei saa myöntää, jos luvan mukainen toiminta:

muiden käyttömuotojen kanssa olennaisesti heikentäisi saamelaisten kotiseutualueella edellytyksiä harjoittaa perinteisiä saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria;

1) yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden

2) heikentäisi olennaisesti kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja koltta-alueella;

3) aiheuttaisi erityisellä poronhoitoalueella huomattavaa haittaa poronhoidolle.

Valtion viranomaisten tulee neuvotella saamelaisten kanssa suunnitelmistaan, jotka tulee tarvittaessa sopeuttaa kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 27 artiklan vaatimuksiin. Valtion on otettava alueella samanaikaisesti tapahtuva eri viranomaisten toiminta kokonaisvaltaisesti huomioon.

Alueella aikaisemmin toteutettujen toimenpiteiden vaikutukset tulee ottaa kumulatiivisesti huomioon arvioitaessa vireillä olevan hankkeen vaikutuksia saamelaisten mahdollisuuksiin harjoittaa kulttuuriaan.

Lupa voidaan kuitenkin myöntää 1 momentissa tarkoitettusta esteestä huolimatta, jos este on saamelaiskäräjien, paliskuntien ja lupaviranomaisen yhteisellä allekirjoitetulla sopimuksella todettu voitavan poistaa lupamääräyksin.

50 § a

Luvan myöntämisen esteet muulla poronhoitoalueella

Malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhtontalupaa ei saa myöntää, jos luvan mukainen toiminta:

1) yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa aiheuttaisi poronhoitoalueella olennaisten hankkeen arvioitujen vaikutusten alaisuuteen kuuluvien oikeudenomistajien arvion mukaan huomattavaa haittaa poronhoidolle.

2) heikentäisi olennaisten hankkeen arvioitujen vaikutusten alaisuuteen kuuluvien oikeudenomistajien arvion mukaan alueella olennaisesti paikallisten asukkaiden elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa kulttuuriaan.

Lupa voidaan kuitenkin myöntää 1 momentissa tarkoitettusta esteestä huolimatta, jos este on riittäviin selvityksiin perustuen ja paikallisen paliskunnan antaman kirjallisen lausunnon mukaan mahdollista poistaa yksilöidyillä lupamääräyksillä.

51 §

Malminetsintäluvassa annettavat määräykset

Malminetsintäluvassa on määrättävä malminetsintäalueen sijainti ja rajat.

Malminetsintäluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset:

- 1) malminetsintätutkimusten ajankohdista ja menetelmistä sekä malminetsintään liittyvistä laitteista ja rakennelmista;
- 2) poronhoidolle aiheutuvien haittojen välttämiseksi ja vähentämiseksi erityisellä poronhoitoalueella;
- 3) toiminnalla vaaranneta saamelaisten asemaa alkuperäkansana saamelaisten kotiseutualueella ja kolttien kolttalain mukaisia oikeuksia koltta-alueella; sen varmistamiseksi, ettei luvassa tarkoitettulla
 - 3.1) sen varmistamiseksi, ettei luvassa tarkoitettulla toimilla vaaranneta oikeudenomistajien oikeuksia saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolella;
- 4) tutkimustöitä ja -tuloksia koskevasta selvitysvelvollisuudesta;
- 5) jälkitoimenpiteistä ja ajankohdasta, jolloin jälkitoimenpiteitä koskeva ilmoitus on viimeistään tehtävä;
- 6) kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta;
- 7) velvollisuudesta ilmoittaa tutkimustöistä asianomaiselle toimialallaan yleistä etua valvovalle viranomaiselle;
- 8) malminetsintäalueen koon pienentämisen aikataulusta;
- 9) vakuudesta 10 luvun mukaisesti;
- 10) muista malminetsintää ja malminetsintäalueen käyttöä koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu tässä laissa kiellettyä seurausta;

11) muista yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista.

52 §

Kaivosluvassa annettavat määräykset

Kaivosluvassa on määrättävä muodostettavan kaivosalueen ja kaivoksen apualueen sijainti ja rajat ottaen huomioon, mitä 19, 46 ja 47 §:ssä säädetään, sekä kaivoksen apualueita koskevien käyttö- ja muiden erityisten oikeuksien sisältö. Lupaviranomainen voi tehdä hakemuksessa esitettyyn kaivosalueeseen tai kaivoksen apualueeseen sellaisia sijaintia ja rajoja koskevia muutoksia, jotka ovat tämän lain säännökset huomioon ottaen tarpeellisia.

Kaivosluvassa tulee asettaa määräaika, jonka kuluessa kaivosluvan haltijan on ryhdyttävä kaivostoimintaan tai muuhun sellaiseen valmistavaan työhön, joka osoittaa luvan haltijan vakavasti pyrkivän varsinaiseen kaivostoimintaan. Määräaika voi olla enintään kymmenen vuotta luvan lainvoimaiseksi tulosta.

Kaivosluvassa on annettava riittäviin selvityksiin perustuen yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset:

välttämiseksi tai rajoittamiseksi sekä ihmisten terveyden ja yleisen turvallisuuden varmistamiseksi;

1) kaivostoiminnasta aiheutuvien haitallisten vaikutusten

2) toimenpiteistä, joilla varmistetaan, että kaivostoiminnassa ei harjoiteta ilmeistä kaivosmineraalien tai muiden uusiutumattomien luonnonvarojen tuhlausta taikka kaivoksen mahdollista tulevaa käyttöä ja louhimistyötä ei vaaranneta tai vaikeuteta;

3) esiintymän hyödyntämisen laajuutta ja tuloksia sekä toiminnasta aiheutuvaa haittaa koskevasta selvitysvelvollisuudesta;

4) poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi poronhoitoalueella;

5) sen varmistamiseksi, ettei luvassa tarkoitetulla toiminnalla vaaranneta saamelaisten asemaa alkuperäiskansana saamelaisten kotiseutualueella ja kolttien kolttalain mukaisia oikeuksia kolttialueella;

5.1) sen varmistamiseksi, ettei luvassa tarkoitetulla toimilla vaaranneta vähemmistöryhmien oikeuksia;

6) vaadittavat vakuudet kaivostoiminnasta aiheutuvista haittojen korvauksiin häiriötilanteiden, maksukyvyttömyystilanteiden, sekä toiminnan lopettamisen ja jälkitoimenpiteiden johdosta;

7) lupamääräysten tarkistamiseen liittyvien selvitysten toimittamiseen asetettavasta määräajasta;

koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu tässä laissa kiellettyä seurausta;

8) muista kaivosluvan nojalla tapahtuvaa toimintaa

9) muista yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista.

55 §

Varausilmoituksen ratkaiseminen (Poistuva pykälä)

[Eduskunnan tulisi harkita tulisiko varausilmoitukseen perustuvasta käytännöstä saada etuoikeus malminetsintään varausilmoituksen kautta luopua. Mikäli tämä ei ole tarkoituksenmukaista yleisen ja yksityisen edun kannalta 55 § tulee muotoilla 44 §:n uuden muotoilun mukaisesti.]

7 luku

Lupapäätös ja sen voimassaolo

58 §

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Lupaviranomaisen on toimitettava malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhtontalupaa koskeva päätös hakijalle.

Lupaviranomaisen on toimitettava jäljennös päätöksestä niille, jotka ovat tätä erikseen pyytäneet, sekä niille kunnille, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille ja muille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto tai joilta on pyydetty lausunto. Kaivosluvan myöntämistä koskevasta päätöksestä on viipymättä toimitettava jäljennös Säteilyturvakeskukselle ja toimivaltaiselle maanmittaustoimistolle.

Jos päätös kohdistuu saamelaisten kotiseutualueelle tai se koskee 38 §:n 2 momentissa tarkoitettua hanketta, on jäljennös päätöksestä toimitettava saamelaiskäräjille. Koltta-alueelle kohdistuvasta päätöksestä on toimitettava jäljennös kolttien kyläkokoukselle ja erityiselle poronhoitoalueelle kohdistuvasta päätöksestä jäljennös asianomaiselle paliskunnalle.

Lupaviranomaisen on ilmoitettava päätöksen antamisesta niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Jos päätöksestä on ilmoitettava yli kolmellekymmenelle tiedossa olevalle henkilölle tai kun henkilöiden lukumäärää ei tiedetä, sovelletaan vastaavasti, mitä lupahakemuksesta tiedottamisesta 40 §:n 2 momentissa säädetään. Jos päätöksestä on annettava tieto yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle, sovelletaan, mitä lupahakemuksesta tiedottamisesta 40 §:n 3 momentissa säädetään.

Jos muistutuskirjelmässä on useita allekirjoittajia, riittää, että jäljennös päätöksestä toimitetaan tai tieto sen antamisesta ilmoitetaan muistutuksen ensimmäiselle allekirjoittajalle.

Lupaviranomaisen on huolehdittava, että kunnat, joiden alueita päätös koskee, julkaisevat viipymättä tiedon päätöksestä siten kuin julkisista kuulutuksista annetussa laissa säädetään. Lupaviranomaisen on lisäksi julkaistava tieto päätöksestä ainakin yhdessä päätöksessä tarkoitettun toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai sen julkaiseminen on muutoin ilmeisen tarpeetonta.

Lupaviranomaisen on huolehdittava, että malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdontalupaa koskevasta päätöksestä tehdään merkintä kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetussa laissa (453/2002) tarkoitettuun kiinteistötietojärjestelmään.

60 §

Malminetsintäluvan määräaikaisuus

Malminetsintälupa on voimassa enintään kaksi vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Kaivosviranomaisen on malminetsintäluvan voimassaoloajan pituutta harkitessaan otettava huomioon erityisesti:

tutkimussuunnitelman toteuttamiseksi tarpeellinen aika; 1)

yleiselle tai yksityiselle edulle aiheutuvien vahinkojen ja haittojen rajoittaminen ja vähentäminen. 2)

61 §

Malminetsintäluvan voimassaolon jatkaminen

Malminetsintäluvan voimassaoloa voidaan jatkaa enintään kaksi vuotta kerrallaan siten, että lupa on voimassa yhteensä enintään kuusi vuotta. Jos lupaehdot tai lainsäädäntö muuttuvat, malminetsintälupa tulee ehdollistaa ja ottaa uuteen käsittelyyn.

Malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen edellytyksenä on, että:

- 1) Luotettaviin selvityksiin perustuen hakija on osoittanut, että malminetsinnästä on aiheutunut ja perustellusti voidaan arvioida että myös luvan jatkamisesta aiheutuu yhteiskunnallisesti, aluetaloudellisesti ja paikallisesti enemmän hyötyä kuin haittaa;
- 2) Hakija on esittänyt perustellut tarkennusehdotukset yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkentamisesta ajan tasalle;
- 3) Malminetsintä on ollut tehokasta ja järjestelmällistä;
- 4) Esiintymän hyödyntämismahdollisuuksien selvittäminen edellyttää jatkotutkimuksia;
- 5) Luvanhakija on noudattanut tässä laissa säädettyjä velvollisuuksia ja annettuja lupamääräyksiä.

62 §

Kaivosluvan määräaikainen tarkistaminen ja määräaikaisuus

Kaivoslupa myönnetään määräajaksi. Määräajan pituudessa huomioidaan esiintymän laatu ja laajuus, hakijan edellytykset huolehtia kaivostoiminnan aloittamisesta sekä muut hakemuksen käsittelyn yhteydessä ilmenneet seikat. Määräaikainen kaivoslupa voi olla kerrallaan voimassa enintään kahdeksan vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Lupaviranomaisen on tarkistettava kaivosluvan määräyksiä vähintään viiden vuoden välein.

Lupaviranomaisen on ilmoitettava tarkistusväli luvassa. Välttämättömän yleisen tai yksityisen edun turvaamiseksi taikka muusta erityisestä syystä kaivosluvan määräyksiä voidaan määrätä tarkistettavaksi määräajoin.

Lupamääräysten tarkistamisen yhteydessä on tarkistettava ajan tasalle kaivosluvan perusteena oleva toiminnan Hyöty/Haitta -selvitys. Mikäli haittojen todetaan kasvaneen alkuperäisen lupapäätöksen perusteena olleista arvioista, on lupamääräyksiä tarkennuksilla pyrittävä pienentämään haittoja. Tällöin myös vakuusvaatimus on tarkistettava uutta tilannetta vastaavaksi sekä tämän perustaksi tehtävä päivitetty ympäristö- ja sosiaalisten vaikutusten arviointi YVA-SVA.

63 §

Kaivosluvan voimassaolon jatkaminen

Määräajan voimassa olevalle kaivosluvalle voidaan myöntää jatkoaikaa enintään viisi vuotta kerrallaan sen mukaan kuin on edelleen tarpeen esiintymän hyödyntämiseksi ja ottaen huomioon muut hakemuksen käsittelyn yhteydessä ilmenneet seikat.

Kaivosluvan voimassaolon jatkamisen edellytyksenä on, että:

esiintymää on hyödynnetty tehokkaasti ja järjestelmällisesti; 1)

esiintymä on kooltaan, pitoisuudeltaan ja teknisiltä ominaisuuksiltaan edelleen hyödyntämiskelpoinen; 2)

lupanhaltija ei ole rikkonut tässä laissa 3)a tai muussa laissa, kuten vesilaissa, ympäristön- tai luonnonsuojelulaissa, säädettyjä velvollisuuksia taikka lupamääräyksiä;

4) ei ole olemassa luvan peruuttamisen edellytyksiä 70§ mukaan ja luvan muuttamisen edellytykset on huomioitu 69§ mukaan.

66 §

Hakemus luvan voimassaolon jatkamiseksi

Malminetsintäluvan, kaivosluvan ja momentin 1-5 kohdissa, 63 §:n 2 momentin 1-4 kohdissa tai 65 §:n 2 momentin 1-4 kohdassa tarkoitetuista seikoista. Lisäksi hakemukseen sovelletaan vastaavasti, mitä lupahakemuksesta säädetään 34 §:ssä. kullanhuuhdontaluvan voimassaolon jatkamista varten lupaviranomaiselle on ennen luvan voimassaolon päättymistä toimitettava lupahakemus sekä lupaharkinnan kannalta tarpeelliset ja luotettavat selvitykset 61 §:n 2

Tarkempia säännöksiä luvan voimassaolon jatkamista koskevasta hakemuksesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

67 §

Malminetsintäluvan ja kullanhuuhdontaluvan raukeaminen

Malminetsintälupa ja kullanhuuhdontalupa raukeavat määräajan päättyessä.

Kaivosviranomaisen voi päättää, että malminetsintälupa ja kullanhuuhdontalupa raukeavat, jos

toiminta on ollut keskeytyneenä luvanhaltijasta riippuvasta syystä yhtäjaksoisesti vähintään vuoden. Asian voi panna vireille kaivosviranomaisen omasta aloitteestaan, kunta tai haittaa kärsivä asianosainen tai 165 §:ssä mainittu yhdistys tai säätiö.

Kaivosviranomaisen on päätettävä, että malminetsintälupa ja kullanhuuhdentalupa raukeavat, jos luvanhaltija tekee asiaa koskevan hakemuksen. Luvanhaltija on velvollinen tekemään hakemuksen, jos tarkoituksena ei enää ole harjoittaa lupaan perustuvaa toimintaa.

Jos luvanhaltija hakee malminetsintäluvan tai kullanhuuhdentaluvan voimassaolon jatkamista 66 §:ssä säädetyllä tavalla, jäävät 58 §:n nojalla lupapäätöksestä tehty merkintä kiinteistötietojärjestelmään, 107 §:n nojalla asetettu vakuus ja 174 §:n nojalla tehty panttaus voimaan, kunnes hakemus on lainvoimaisesti ratkaistu.

68 §

Kaivoslupan raukeaminen

Kaivoslupa raukeaa määräajan päättyessä.

Lupaviranomaisen on päätettävä, että kaivoslupa raukeaa, jos luvanhaltija ei ole kaivosluvassa annettussa määräajassa aloittanut kaivostoimintaa tai ryhtynyt muuhun sellaiseen valmistavaan työhön, joka osoittaa luvanhaltijan vakavasti pyrkivän varsinaiseen kaivostoimintaan.

Lupaviranomaisen on myös päätettävä, että kaivoslupa raukeaa, jos kaivostoiminta tai sen valmistelevat työt ovat olleet on ollut keskeytyneenä luvanhaltijasta riippuvasta syystä yhtäjaksoisesti vähintään neljä vuotta tai kaivostoiminnan voidaan katsoa tosiasiallisesti päättyneen. Asian voi panna vireille lupaviranomaisen omasta aloitteestaan, kunta tai haittaa kärsivä asianosainen tai 165 § mainittu yhdistys tai säätiö.

Lupaviranomainen voi kuitenkin 2 momentissa tarkoitettussa tilanteessa enintään kahdesti lykätä kaivoslupan raukeamista ja antaa uuden määräajan kaivostoiminnan aloittamiseksi tai määräajan toiminnan jatkamiseksi. Luvan raukeamista voidaan lykätä enintään yhteensä kuudella vuodella. Kaivoslupan haltijan on toimitettava lupaviranomaiselle hakemus ennen kaivoslupan raukeamista sekä hakemuksessa esitettävä syy määräajan myöntämiselle ja suunnitelma kaivostoiminnan aloittamiseksi tai jatkamiseksi. Edellytyksenä hakemuksen hyväksymiselle on, että hakijan esittämää syytä on pidettävä perusteltuna ja suunnitelmaa riittävän yksityiskohtaisena eikä päätöksestä aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle. Tarkempia säännöksiä hakemuksesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Lupaviranomaisen on lisäksi päätettävä, että kaivoslupa raukeaa, jos kaivosalue ei kuulu luvanhaltijalle tai luvanhaltija ei ole saanut sitä haltuunsa 82 §:n mukaisesti viiden vuoden kuluttua luvan myöntämisestä taikka luvanhaltija tekee asiaa koskevan hakemuksen. Luvanhaltija on velvollinen tekemään hakemuksen, jos sen tarkoituksena ei enää ole harjoittaa kaivostoimintaa.

69 §

Luvan muuttaminen

Lupaviranomaisen on omasta aloitteestaan taikka asianomaisen toimialallaan yleistä etua valvovan viranomaisen tai haittaa kärsivän asianosaisen hakemuksesta muutettava malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdentalupaa, jos:

toiminnasta aiheutuu tässä laissa kielletty seuraus; 1)

toiminnasta aiheutuvat haitalliset vaikutukset tai toiminnan edellyttämien muiden lupien ehdot, poikkeavat olennaisesti siitä, mitä lupaharkinnassa on arvioitu. 2)

Kaivosviranomaisen on hyväksyessään kullanhuuhdentaluvan siirron 73 §:n mukaisesti samalla tarkistettava lupamääräyksiä ja luvassa tehtyä ratkaisua rakentamisen välttämättömyydestä, jos se on tarpeen sen vuoksi, että siirron saajan edellytykset harjoittaa luvan mukaista toimintaa ovat

olennaisesti toiset kuin aiemman luvanhaltijan.

Malminetsintäluvan haltijan on haettava malminetsintäluvan muuttamista, jos tutkimussuunnitelmaa muutetaan tai täydennetään siten, että lupamääräyksiä on tarpeen tarkistaa. Luvanhaltija voi lisäksi hakea malminetsintäluvan muuttamista lupamääräysten tarkistamiseksi, kun luvan mukaista toimintaa on tarpeen muuttaa.

Kaivosluvan haltijan on haettava kaivosluvan muuttamista, jos kaivosalue tai kaivoksen apualue taikka osa niistä ei enää ole 19 §:ssä tarkoitettulla tavalla välttämätön taikka kaivostoiminnassa tapahtuu sellainen muutos, että lupamääräyksiä on tarpeen tarkistaa.

Kullanhuuhtojan on haettava kullanhuuhdontaluvan muuttamista, jos kullanhuuhdonta koskevien toimenpiteiden määrässä, laadussa tai aikataulusta tapahtuu sellainen muutos, että lupamääräyksiä on tarpeen tarkistaa. Kullanhuuhtoja voi lisäksi hakea kullanhuuhdontaluvan muuttamista, kun rakentamisen edellytyksiä on mahdollista arvioida uudelleen.

Luvan muuttamista koskevaan hakemukseen sovelletaan vastaavasti, mitä lupahakemuksesta säädetään 34 §:ssä.

70 §

Luvan peruuttaminen

Lupaviranomaisen on omasta aloitteestaan taikka asianomaisen toimialallaan yleistä etua valvovan viranomaisen tai haittaa kärsivän asianosaisen tai 165§ mainitun yhdistyksen tai säätiön hakemuksesta peruutettava malminetsintälupa, kaivoslupa ja kullanhuuhdontalupa, jos: hakemuksessa tai sen liitteissä on annettu virheellisiä tai puutteellisia tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet luvan myöntämisen edellytyksiin tai muutoin lupaharkintaan; 1)

luvanhaltija ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä; 2)

luvanhaltija on laiminlyönyt tai rikkonut tässä laissa säädettyä velvollisuutta tai rajoitusta taikka lupamääräyksiä; 3)

4) toiminnasta aiheutuu tässä laissa kielletty seuraus;

toiminnasta aiheutuvat haitalliset vaikutukset tai niiden vaarat poikkeavat olennaisesti siitä, mitä lupaharkinnassa on arvioitu tai ovat muulla tavoin kohtuuttomia; 5)

Jos ilmenneet puutteet, rikkomukset tai laiminlyönnit voidaan korjata tai ne ovat vähäisiä, lupaviranomaisen on ennen 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettua päätöksen tekemistä asetettava asianomaiselle luvanhaltijalle määräaika korjata puute, rikkomus tai laiminlyönti.

71 §

Kaivosaluelunastusluvan voimassaolo

Kaivosaluelunastuslupa on voimassa määräajan luvan lainvoimaiseksi tulosta noudattaen vastaavasti, mitä kaivosluvan voimassaolosta 62 §:ssä säädetään.

Valtioneuvosto voi myöntää määräajan voimassa olevalle kaivosaluelunastusluvalla jatkoaikaa määräajaksi noudattaen vastaavasti, mitä kaivosluvan voimassaolon jatkamisesta 63 §:ssä säädetään. Luvan voimassaolon jatkamista varten valtioneuvostolle on ennen luvan voimassaolon päättymistä toimitettava lupahakemus ja lupaharkinnan kannalta tarpeelliset ja luotettavat selvitykset. Hakemukseen sovelletaan vastaavasti, mitä kaivosaluelunastuslupaa koskevasta hakemuksesta 35 §:ssä säädetään. Tarkempia säännöksiä hakemuksesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Kaivosaluelunastuslupa raukeaa määräajan päättyessä. Lupa raukeaa myös, jos kaivoslupaa ei myönnetä, taikka se raukeaa tai peruutetaan. Jos kaivoslupaa muutetaan siten, että kaivosalueen pinta-ala pienenee, raukeaa kaivosaluelunastuslupa vastaavasti niiden alueiden osalta, jotka eivät

enää kuulu kaivosalueeseen.

Valtioneuvoston on päätettävä, että kaivosaluelunastuslupa raukeaa, jos luvanhaltija tekee asiaa koskevan hakemuksen valtioneuvostolle.

73 §

Luvan siirto

Malminetsintälupa, kaivoslupa ja kullanhuuhdontalupa on käsiteltävä uudestaan, mikäli se siirtyy toiselle toiminnanharjoittajalle kuin mille lupa on alun perin myönnetty. Jos toiminnanharjoittaja vaihtuu, tulee uuden toiminnanharjoittajan hakea toiminnalleen lupaa sille toiminnalle, joka hankkeessa on toiminnanharjoittajan vaihtumisen hetkellä käynnissä. Uuden toiminnanharjoittajan tulee täyttää vaatimukset, jotka tämän lain mukaan edellytetään. Uraanin tai toriumin tuottamista koskevan kaivosluvan siirron saajalla tulee lisäksi olla ydinenergiain mukainen lupa kaivostoimintaan.

Luvanhaltija voi hakea luvan siirtoa tekemällä asiasta hakemuksen kaivosviranomaiselle.

Hakemuksessa on esitettävä siirron kannalta tarpeellinen ja luotettava selvitys siirron saajasta sekä siirron käsittelyn kannalta muut merkitykselliset seikat. Hakemukseen on liitettävä tarvittavat viranomaisen todistukset, rekisterinotteet ja vastaavat asiakirjat, joilla varmennetaan hakemuksessa esitetyt tiedot ja siirron saajan suostumus. Tarkempia säännöksiä hakemuksesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Kaivosviranomaisen on hankittava myös lupaan liittyviltä asianosaisilta lausunnot lupaharkintaa varten.

Luvan siirtopäätöksen yhteydessä kaivosviranomaisen on tarkistettava ajan tasalle kyseiseen lupapäätökseen liittyvät yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset, sekä määrättävä uudelle oikeuksien haltijalle ajan tasalle tarkistettu vakuusvaatimus sekä konkurssirahasto hankkeen vahinkojen varalta sekä konkurssitilanteen ja jälkihoitotöiden turvaamiseksi.

Kaivosviranomainen voi hylätä malminetsintäluvan, kullanhuuhdontaluvan ja kaivosluvan siirtoa koskevan hakemuksen 46, 47 48 §:ssä ja tässä laissa muualla mainituin perustein.

Kun kaivosviranomainen on hyväksynyt kaivosluvan siirron, sen on tehtävä vastaava luvanhaltijaa koskeva muutos kaivosaluelunastuslupaan.

74 §

Luvan siirtoa koskevan päätöksen antaminen ja siitä tiedottaminen

Malminetsintäluvan, kaivosluvan ja kullanhuuhdontaluvan siirtoa koskevan päätöksen antamiseen sovelletaan, mitä 57 §:ssä säädetään lupapäätöksen antamisesta.

Kaivosviranomaisen on toimitettava päätös hakijalle ja jäljennös siitä siirron saajalle.

Malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille sekä muille asianomaisille ml. haitankärsijät ja kaivosluvan siirron saaja kaivosalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille sekä muille asianomaisille ml. haitankärsijät.

Kaivosviranomaisen on julkaistava tieto päätöksestä ainakin yhdessä päätöksessä tarkoitettun toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä.

Kaivosviranomaisen on huolehdittava, että kunnat, joiden alueita luvan siirtopäätös koskee, julkaisevat viipymättä tiedon päätöksestä siten kuin julkisista kuulutuksista annetussa laissa säädetään.

Kaivosviranomaisen on tiedotettava kaivosaluelunastusluvan siirrosta asianomaisille ml. haitankärsijät, luvanhaltijalle ja siirron saajalle.

75 §

Varauspäätöksen antaminen ja siitä tiedottaminen (Poistuva pykälä)

[Eduskunnan tulisi harkita tulisiko varausilmoitukseen perustuvasta käytännöstä saada etuoikeus malminetsintään varausilmoituksen kautta luopua. Mikäli tämä ei ole tarkoituksenmukaista yleisen ja yksityisen edun kannalta 75 § tulee muotoilla 44 §:n uuden muotoilun mukaisesti.]

76 §

Varauspäätöksen voimassaolo (Poistuva pykälä)

[Eduskunnan tulisi harkita tulisiko varausilmoitukseen perustuvasta käytännöstä saada etuoikeus malminetsintään varausilmoituksen kautta luopua. Mikäli tämä ei ole tarkoituksenmukaista yleisen ja yksityisen edun kannalta 76 § tulee muotoilla 44 §:n uuden muotoilun mukaisesti.]

III OSA

KAIVOSTOIMITUS, KORVAUKSET JA VAKUUDET

8 luku

Kaivostoimitus ja siinä suoritettavat korvaukset

9 luku

Malminetsinnästä, kaivostoiminnasta ja kullanhuuhdonnasta suoritettavat korvaukset ja verot

99 §

Malminetsintäkorvaus

Malminetsintäluvan haltijan on suoritettava malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille vuotuinen korvaus (malminetsintäkorvaus).

Malminetsintäkorvauksen vuotuinen suuruus kiinteistöä kohti on:

- 1) vähintään 40 euroa hehtaarilta malminetsintäluvan voimassaolon ensimmäiseltä kahdelta vuodelta;
- 2) vähintään 80 euroa hehtaarilta malminetsintäluvan voimassaolon kolmannelta ja neljänneltä vuodelta;
- vähintään 100 euroa hehtaarilta malminetsintäluvan voimassaolon viidenneltä ja kuudennelta vuodelta; 2)

Malminetsintäkorvaus ensimmäiseltä vuodelta on maksettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun malminetsintälupa on tullut lainvoimaiseksi. Seuraavilta vuosilta korvaus on maksettava vastaavana ajankohtana.

Valtiolle kohdistuvasta malminetsintämaksusta ja muista malminetsintää koskevista korvauksista voidaan säätää erikseen valtioneuvoston asetuksella.

Kyseisten maksujen määrittämisperusteet määritetään valtioneuvoston asetuksella.

Louhintamaksu, kaivosmineraalivero ja maksut

Kaivosluvan haltijan on maksettava vuotuinen louhintamääriin perustuva korvaus (louhintamaksu), joka on vähintään 50 senttiä jokaista louhittua maa-aineistonna kohden, sekä kaivosmineraalin taloudelliseen arvoon perustuva korvaus (kaivosmineraalivero).

Kaivosmineraaliverona maksetaan vähintään 12,0 prosenttia tuotettujen kaivosmineraalien lasketusta arvosta; sitä laskettaessa otetaan huomioon kaivosmineraalien markkinoiden vuotuinen keskiarvohinta.

Louhintamääriin perustuva louhintamaksu ja kaivosmineraalivero kohdistetaan ympäristöhaittojen rahastolle. Rahaston tavoitteena on kerryttää varallisuutta pitkällä aikavälillä. Kaivostoiminnan rahastosta on mahdollista osoittaa paikallisesti tai alueellisesti tukea tai korvauksia. Kyseisten maksujen määrittämisperusteet määritetään valtioneuvoston asetuksella.

Maanomistajille maksetaan vähintään 0,2 prosenttia vuoden aikana louhitun ja hyödynnetyn metallimalmin kaivosmineraalien lasketusta arvosta; sitä laskettaessa otetaan huomioon malmin sisältämien hyödynnettyjen metallien keskiarvohinta vuoden aikana ja muiden malmista hyödynnettyjen tuotteiden keskimääräinen arvo vuoden aikana.

Mikäli kaivostoiminnasta aiheutuu haittavaikutuksia kaivostoiminnalle varattua aluetta laajemmin, on kaivosluvan haltija on velvollinen korvaamaan lähialueiden kiinteistönomistajille ja elinkeinonharjoittajille kohtuulliset korvaukset aiheutuneesta haitasta. Haitan suuruus arvioidaan kaivosluvan myöntämisen yhteydessä. Tarkempia säännöksiä korvauksesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Lisäksi louhintakorvauksen vuotuinen suuruus kiinteistöä kohti on vähintään 150 euroa hehtaarilta maanomistajille.

Tarkempia säännöksiä kyseisten korvausperusteiden määrittämisen perusteista, maksatusjärjestelmästä sekä kaivosviranomaiselle korvauksen vahvistamista varten toimitettavista tiedoista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Jos lupaviranomainen on lykännyt kaivosluvan raukeamista 68 §:n 3 momentin mukaisesti, on tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettu korvaus 2100 euroa hehtaarilta (korotettu korvaus), kunnes kaivostoiminta aloitetaan tai sitä jatketaan.

Velvollisuus louhintakorvaukseen alkaa, kun kaivoslupa on lainvoimainen. Velvollisuus korotettuun korvaukseen alkaa, kun päätös kaivostoiminnan uutta aloittamisaikaa tai toiminnan jatkamista koskevaksi määräajaksi on lainvoimainen.

Kaivosluvan haltijan on toimitettava kaivosviranomaiselle tiedot louhintakorvauksen ja louhintamaksun vahvistamista varten viimeistään seuraavan vuoden 15 päivänä helmikuuta.

Kaivosviranomainen vahvistaa päätöksellään louhintakorvauksen suuruuden vuosittain.

Louhintakorvaus on maksettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun kaivosviranomaisen päätös louhintakorvauksesta on tullut lainvoimaiseksi.

Tarkempia säännöksiä louhintakorvauksen vahvistamista ja tarkistamista koskevasta hakemuksesta, louhintakorvauksen määrittämisen perusteista ja kaivosviranomaiselle louhintakorvauksen vahvistamista varten toimitettavista tiedoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Luvan siirtopäätöksessä on yksilöitävä edellisen luvanhaltijan toiminnasta aiheutuva korvausvelvollisuus sekä uuden luvanhaltijan korvausvelvollisuus jatkaessaan toimintaa.

107 §

Vakuus malminetsintää ja kullanhuuhtontaa varten

Malminetsintäluvan haltijan ja kullanhuuhtojan on asetettava vakuus mahdollisen vahingon ja haitan korvaamista sekä jälkitoimenpiteiden suorittamista varten, toiminta-alueen erityispiirteet, haitallisista mineraaleista aiheutuvat riskit vesistöille ja toimintaa varten annettavat lupamääräykset sekä luvan hakijan vakavaraisuus huomioon ottaen.

108 §

Vakuus kaivostoiminnan keskeytymistä ja lopettamista varten ja konkurssirahastomaksu

Kaivosluvan haltijan on asetettava keskeytystilanteen, maksukyvyttömyystilanteen sekä toiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten vakuus, jonka on oltava riittävä kaivostoiminnan laatu ja laajuus koko suunnitellun toimintajakson ajalla, haitallisista mineraaleista ja rikastuskemikaaleista aiheutuvat riskit, toimintaa varten annettavat lupamääräykset ja muun lain nojalla vaaditut vakuudet huomioon ottaen.

Toiminnanharjoittaja maksaa lisäksi vuotuista konkurssirahastomaksua erikseen ympäristöriskejä sisältävien alojen yritysten konkurssitilanteiden varalle perustettavaan konkurssirahastoon.

Vuosittainen konkurssirahastomaksu määritetään erikseen valtioneuvoston asetuksella.

Konkurssirahastomaksua aloitetaan maksamaan kaivosluvan mukaisen toiminnan aloitusvuodesta lähtien.

Konkurssirahastosta katetaan tarvittaessa konkurssitilanteiden kustannukset mikäli vakuus on riittämätön kattamaan toimenpiteet turvallisuus- ympäristövahinkojen estämiseksi.

Pykälän säännöksiä voidaan tarkentaa valtioneuvoston asetuksella.

109 §

Vakuuden asettamista koskeva menettely

Lupaviranomainen määrää vakuuden lajin ja suuruuden asianomaisessa luvassa.

Vakuuden tulee kattaa mahdolliset toimenpiteet, jotka estävät vesi-, luonnonsuojelu- ja ympäristönsuojelulaisissa kiellettyjä tai luvanvaraisia haittoja tai niiden mukaista pilaantumista, oikeudenloukkauksia tai ympäristölaatunormien ylityksiä ml. asetuksen 1022/2016 normit ja pohjaveden laatunormit pitkänkin ajan kuluessa.

Vakuuden suuruutta on tarvittaessa tarkistettava, kun kaivoslupaa tarkistetaan 62 §:n mukaisesti taikka malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhtontalupaa muutetaan 69 §:n mukaisesti tai lupien voimassaoloa jatketaan 61, 63 tai 65 §:n mukaisesti.

Vakuus on asetettava kaivosviranomaiselle, jonka tulee valvoa korvauksen saajan etua vakuuden asettamisessa sekä tarvittaessa toimia vakuuden rahaksi muuttamista ja varojen jakamista koskevissa asioissa.

120 §

Varautuminen kaivostoiminnan lopettamiseen

Kaivostoiminnan harjoittajan on kaivoksen suunnittelussa ja rakentamisessa sekä kaivostoiminnassa otettava huomioon, että kaivostoiminta voidaan lopettaa ja kaivos sulkea turvallisesti ottaen huomioon lyhyellä ja pitkällä aikavälillä ympäristöön ja ihmisten terveyteen kohdistuvat vaikutukset.

143 §

Alueen kunnostaminen

Kaivostoiminnan harjoittajan on viimeistään kahden vuoden kuluttua kaivostoiminnan päättymisestä saatettava kaivosalue ja kaivoksen apualue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, huolehdittava niiden kunnostamisesta, siistimisestä ja maisemoinnista sekä suoritettava kaivosluvassa ja kaivosturvallisuusluvassa määrätyt toimenpiteet. Kaivostoiminnan jälkeen alue ei saa pitkänkään ajan kuluessa tai olosuhteiden muuttuessa aiheuttaa haitallisia vaikutuksia ympäristöön.

144 §

Louhittujen kaivosmineraalien, rakennusten ja rakennelmien poistaminen

Kaivostoiminnan harjoittaja saa pitää paikallaan kaivoksesta louhitut kaivosmineraalit ml. sivukiven ja kaivannaisjätteiden kaatopaikat ja läjitykset, sekä maan pinnalla olevat rakennukset ja rakennelmat, ml. avolouhokset, tunnelinsuut ja muut kuopat tai aukot, kahden vuoden ajan siitä, kun kaivostoiminta on päättynyt. Tämän jälkeen ne siirtyvät korvauksetta kiinteistön omistajalle, joka voi vaatia niiden poistamista toiminnanharjoittajan kustannuksella.

Kiinteistön omistajalla on myös oikeus ennen kaivostoiminnan alkua kieltää alueellaan kaivosmineraalien ml. sivukiven ja kaivannaisjätteiden kaatopaikat ja läjitykset, sekä maan pinnalla olevat rakennukset ja rakennelmat, ml. avolouhokset tunnelinsuut ja muut kuopat tai aukot ja vaatia toiminnanharjoittajaa korjaamaan sortumavaaralliset tai pilaantuneet maa-alueet hänelle palautuvalla alueella ja vaatia alueen täyttää palautusta alkuperäiseen kuntoon ja käyttöön. Tällöin kaivosviranomaisen tai kaivostoimituksen on määrättävä kattavat vakuudet näiden töiden suorittamiseen.

150 §

Velvollisuus seurantaan ja korjaaviin toimenpiteisiin

Kaivostoiminnan päätyttyä kaivostoiminnan harjoittaja vastaa edelleen kaivosluvassa annettujen määräysten tai kaivostoiminnan lopettamispäätöksessä annettujen määräysten mukaisesti kaivosalueen ja kaivoksen apualueen seurannasta sekä tarvittavista korjaavista toimenpiteistä ja niiden kustannuksista. Toiminnanharjoittajalla on oikeus päästä kaivosalueelle ja kaivoksen apualueelle mainittujen velvoitteiden toteuttamiseksi.

Kaivostoiminnan harjoittajan on ilmoitettava kaivosviranomaiselle kaikista seurannassa ilmenneistä merkittävistä haitallisista vaikutuksista yleiselle turvallisuudelle ja toteutettava viipymättä tarvittavat korjaavat toimenpiteet. Kaivosviranomaisen voi antaa toiminnanharjoittajalle määräykset

tarvittavista korjaavista toimenpiteistä.

Jos kaivostoiminnan harjoittajaa ei enää ole, tätä ei tavoiteta tai ei saada täyttämään velvoitetta ja kaivosaluetta tai kaivoksen apualuetta on tarpeen seurata yleiseen turvallisuuteen liittyvistä syistä, seurannasta ja tarvittavista korjaavista toimenpiteistä vastaa alueen haltija. Alueen haltija vastaa kuitenkin vain, jos tämä on tiennyt tai tämän olisi pitänyt tietää alueen kunto sitä hankkiessaan eikä vastuu seurannasta ja tarvittavista korjaavista toimenpiteistä ole ilmeisen kohtuutonta. Kun alueen haltijaa ei voida velvoittaa vastuuseen tai kyse on alueesta, jonka hallinta- ja käyttöoikeus on palautunut kiinteistön omistajalle 149 §:n nojalla, seurannasta ja korjaavista toimenpiteistä vastaa kuitenkin kaivosviranomaisen.

Tässä laissa nimetty lupa- ja valvontaviranomainen vastaa siitä, että toiminnanharjoittajan konkurssitilanteessa ennallistamisen ja muut toiminnan lopettamiseen liittyvät toimet toimeenpannaan tässä laissa määritellyn viranomaistahon hallinnoiman konkurssirahaston resursseilla.

156 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Kaivosviranomaisen voi:

kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettua määräystä, jatkamasta tai toistamasta säännöksen tai määräyksen vastaista menettelyä; 1)

määrätä sen, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettua määräystä, täyttämään velvollisuutensa. 2)

Kaivosviranomaisen voi lisäksi kieltää sellaisen kaivoksen laitteiston tai laitteen käytön, jonka katsotaan aiheuttavan vakavaa uhkaa ympäristölle tai ihmisten terveydelle tai turvallisuudelle, sekä määrätä kaivostoiminnan harjoittaja tekemään vaadittavat korjaukset määräajassa.

Jos kaivosviranomaisen toteaa kaivosturvallisuuden vastuuhenkilön hoitavan puutteellisesti tehtävänsä siten, että siitä voi aiheutua vaaraa kaivosturvallisuudelle, kaivosviranomaisen voi määrätä kaivostoiminnan harjoittajan nimeämään uuden pätevyysvaatimukset täyttävän vastuuhenkilön.

162 § (7.8.2015/1005)

Muutoksenhaku kaivosviranomaisen päätöksestä

Kaivosviranomaisen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei muuta säädetä. Toimivaltainen hallinto-oikeus on Vaasan Hallinto-oikeus.

Kaivosviranomaisen päätöksestä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

167 §

Muutoksenhaku kaivostoimituksessa tehtyihin päätöksiin

Kaivostoimituksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Toimivaltainen hallinto-oikeus on Vaasan Hallinto-oikeus.

168 §

Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

Malminetsintälupaan tai kullanhuuhdontalupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun siihen oikeuttava lupapäätös on lainvoimainen ja luvassa määrätty vakuus on asetettu. Jos asianomaisen toimenpiteen suorittaminen edellyttää muualla lainsäädännössä vaadittua lupaa, saa toimenpiteen kuitenkin aloittaa vasta, kun asianomainen lupapäätös on lainvoimainen tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Kaivoslupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun:

kaivoslupapäätös on lainvoimainen. Kaivosluvan myöntämisen edellytys on, että kaivoslain ja muun lainsäädännön mukaiset luvat kaivostoiminnalle on myönnetty kaivoshankkeelle. 1) kaivosluvassa annetut toimenpiteiden aloittamiseen liittyvät määräykset on toteutettu; 2) 84 §:ssä tarkoitettu lunastuspäätös on lainvoimainen ja päätöksessä luvanhaltijalle määrätyt lopulliset korvaukset on suoritettu; 3) vakuus on asetettu kaivosluvassa määrätyn mukaisesti; 4) asianomaisen toimenpiteen kannalta merkitykselliset muualla laissa vaaditut luvat ovat lainvoimaisia. 5)

Kaivoksen rakentamista ja tuotannollista toimintaa ei saa aloittaa, ennen kuin kaivosturvallisuuslupa on lainvoimainen.

169 §

Päätöksen täytäntöönpano muutoksenhausta huolimatta

Kaivosviranomainen voi perustellusta syystä hakijan pyynnöstä malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista taikka kaivoslupaa tai kaivosturvallisuuslupaa koskevassa päätöksessä määrätä, että luvassa yksilöityihin toimenpiteisiin voidaan valituksesta huolimatta ryhtyä lupapäätöstä noudattaen. Sanottu ei koske uraanin tai toriumin tuottamista koskevaa kaivoslupaa. Täytäntöönpanomääräyksen edellytys on, että täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi ja hakija asettaa kaivosviranomaisen määräämän vakuuden niiden edunmenetysten ja kustannusten täysimääräiseksi korvaamiseksi ja korjaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai lupamääräysten muuttaminen voi aiheuttaa. Vakuuteen sovelletaan vastaavasti, mitä 10 luvussa säädetään. Kaivosluvan ja kaivosturvallisuusluvan osalta edellytyksenä määräykselle on lisäksi, että kaivosalue ja kaivoksen apualue on otettu luvanhaltijan haltuun 82 §:n mukaisesti, jolleivät alueet kuulu luvanhaltijalle.

momentissa säädetään lupapäätöksen sisällöstä, 57 §:ssä lupapäätöksen antamisesta ja 58 §:ssä lupapäätöksestä tiedottamisesta. Lisäksi kaivosviranomaisen on viipymättä toimitettava jäljennös päätöksestä asianomaiselle hallinto-oikeudelle ja muutosta hakeneille. Se, joka on valittanut asianomaisesta lupapäätöksestä, voi hallinto-oikeudessa vaatia määräyksen kumoamista tai muuttamista ilman, että hänen olisi siitä erikseen valitettava. päivän kuluessa valitusajan päättymisestä erikseen tehdystä hakemuksesta. Hakemuksen käsittelyyn sovelletaan, mitä 37—40 ja 42 §:ssä säädetään lupahakemuksen käsittelystä. Päätökseen sovelletaan, mitä 56 §:n 1 Kaivosviranomainen voi päätöksellään antaa 1 momentissa tarkoitettun määräyksen samoin edellytyksin valitusajan kuluessa tai 14

Muutoksenhakutuomioistuin voi valituksesta kumota 1 ja 3 momentissa tarkoitettun määräyksen tai muuttaa sitä taikka muutoinkin kieltää 1 ja 3 momentissa tarkoitettun päätöksen täytäntöönpanon. Hallinto-oikeuden päätöksestä täytäntöönpanoa koskevassa asiassa voidaan valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain pääasian yhteydessä.

päivänä siitä, kun kaivosviranomainen on antanut 1 tai 3 momentissa tarkoitettun määräyksen. Malminetsintäkorvaukseen sovelletaan muutoin, mitä 99 §:ssä säädetään. Velvollisuus louhintakorvaukseen alkaa, kun kaivosviranomainen on antanut 1 tai 3 momentissa tarkoitettun määräyksen. Louhintakorvaukseen sovelletaan muutoin, mitä 100 §:ssä säädetään. Malminetsintäluvan haltijan on suoritettava malminetsintäkorvaus viimeistään 30

VII OSA

LOPPUSÄÄNNÖKSET

19 luku

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Pykälän numero määrittyy lainsäädäntötyön aikana.

Voimaantulo

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla, ellei jäljessä toisin säädetä.

Tarkennukset siirtymäsäännöksiin koskevat jo käynnistyneitä hankkeita. Siirtymäaikoja muotoiltaessa otetaan huomioon perustuslain omaisuuden suojan ja elinkeinonvapauden liittyvä sääntely.

Muutokset pykälään 1 § tulevat voimaan heti lukuunottamatta ensimmäistä momenttia, jolle säädetään erillisellä lailla kohtuullinen siirtymäaika.

Muutokset pykäliin 4 §, 5 §, 6 §, 7 §, 8 §, 11 §, 14 § 15 §, 16 §, 40 § tulevat voimaan samanaikaisesti lakiuudistuksen voimaanastumisen kanssa.

Muutokset pykäliin 9 §, 13 §, 17 §, 18 §, 19 §, 32 §, 33 §, 34 §, 43 §, 45 §, 46 § 47 §, 48 §, 49 §, 50 §, 50 § a, 51 §, 52 §, 58 §, 60 §, 61 §, 62 §, 63 §, 66 §, 67 §, 68 §, 69 §, 70 §, 71 §, 73 §, 74 §, 99 §, 100 §, 106 §, 107 §, 108 §, 109 §, 120 §, 143 §, 150 §, 156 §, 162 §, 167 §, 168 §, 169 § sovelletaan heti kaikkien niiden hankkeiden osalta, joissa pykälää on juridisesti mahdollista soveltaa. Muiden hankkeiden osalta pykälää aletaan soveltamaan heti, kun se on juridisesti mahdollista.

44 §, 55 §, 75 §, 76 § kumotaan heti. Voimassa olevien varausten kohdalla sovelletaan niin lyhyttä siirtymäaikaa kuin juridisesti on mahdollista.

Muiden pykälien siirtymäsäännöksistä esitetään erillisellä voimaannpanolaillla. Voimaannpanolaissa siirtymäaikoja muotoiltaessa otetaan huomioon perustuslain omaisuuden suojan ja elinkeinonvapauden liittyvä sääntely.

Muun lainsäädännön muutokset:

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

Muutetaan

Kaivannaisjäteasetus 190/2013

Asetuksen pykälään 8 § lisätään:

Hapanta kaivosvalumaa tai muuta vaarallisten aineiden vuotoa aiheuttavaa kiviainesta tai kaivosjätettä, jota ei luokitella pysyväksi ei saa loppusijoittaa kapseloimalla maanpinnalle tai niin, että jäte uhkaa pohjavettä. Kapseloinnilla tarkoitetaan tiivisrakenteiden, kuten bentoniitin tai muovin avulla suojattuja jätteitä.

Hapanta kaivosvalumaa aiheuttavaksi jätteeksi katsotaan potentiaalisesti happoa muodostava jäte, erityisesti, jos on sen rikkipitoisuus ylittää 0.1%. Potentiaalisesti happoamuodostavassa kiviaineksessa tai kaivosjätteessä neutralointipotentiaalisuhde, määriteltynä neutralointipotentiaalin ja hapontuottopotentiaalin välisenä suhteena testimenetelmän EN 15875 staattisen testin perusteella, on pienempi tai yhtäsuuri kuin 3.

Kaivannaisjäteasetus 190/2013

Asetuksen pykälään 8§ lisätään:

Kiinteää, lietemäistä tai nestemäistä kaivannaisjätettä ei saa sijoittaa eikä suotovettä tai muuta jätevettä johtaa vesistöön siten, että siitä aiheutuu vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1022/2006) tarkoitettu ympäristölaatunormin ylitys tai Liitteen 6 mukaisen ympäristölaatunormin ylitys tai merkittävää vesistön pilaantumista siten kuin ympäristönsuojelulain 50 §:n 2 momentissa säädetään.

Liitteeseen 6 tulee taulukkoon määrittää EUn vesiputedirektiivin menetelmillä ympäristölaatunormit kaivoksista tuleville haitta-aineille, joilla ei ole Suomessa EU-laaturormeja, mukaan lukien alkuaineet, yhdisteet ja raskasmetallit, kuten esimerkiksi antimoni, arseeni, barium, boori, hopea, kupari, kromi, koboltti, sinkki, tallium, uraani, torium, vanadiini; alumiini, rauta ja mangaani; litium, strontium, beryllium, rubidium, cesium; cerium, yttrium, lantaani, neodyymi; fluoridi, bromidi, kloridi ja jodidi; sulfaatti, sulfidi, rikkihiili, syanidit, ammonium-ioni, nitraatti, nitriitti, fosfaatti; rikastuskemikaalit, erityisesti ksantaatit ja flokulanttit sekä ioniset polymeerit; uraanin ja toriumin radioaktiiviset tytäraineet.

Vesilaki 587/2011

3 luku

3§

Aina luvanvaraiset hankkeet, lisätään kohta:

12) Kaivokset

Perustelut: tunnelikaivokset ja avolouhokset ovat aina merkittävästi useita listalla mainittuja hankkeita vakavammin pinta- ja pohjavesiin vaikuttavia hankkeita ja käsittävät lähes kaikki 3 luvun 2§ vaikutukset.

Ympäristönsuojelulaki 527/2014

Täsmennetään Liitteen 1 "Luvanvaraisiin hankkeisiin":

Taulukon kohta 7, Malmien tai mineraalien kaivaminen tai maaperän aineiden otto :

a) Kaivostoiminta ja koneellinen kullankaivuu, malminetsintä kallioperää kairaamalla tai kaivamalla yli 5 kuutiometriä maaperää alueella, jossa esiintyy haitta-aineiden liukenemistä maaperästä tai sen vaaraa, malmien koelouhinta

b) Malmin tai mineraalin rikastamo, ja koerikastamo/koerikastus

113 §

Kaivannaisjätettä koskevat määräykset, lisätään:

Kaivannaistoimintaa koskevassa ympäristöluvassa tai 119 §:n mukaisen ilmoituksen johdosta annettavassa päätöksessä on annettava tarpeelliset määräykset kaivannaisjätteestä sekä toimintaa koskevasta kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma on kuulutettava ja käsiteltävä ympäristöluvan tai 119 §:n mukaisen ilmoituksen osana. Jätehuoltosuunnitelmassa ja sitä koskevissa luvan osissa on esitettävä kaivannaisjäteasetuksessa 190/2013 edellytetyt tiedot ja lupamääräyksiin on varmistettava, että kaikki kaivannaisjätteet on siten pysyvästi stabiloitu, ettei niistä tule haittaa pitkienkään aikojen kuluessa. Mikäli jätteistä aiheutuisi tai voisi aiheutua vähäisiä valvonta- korjaus-, puiden poisto-, yleisten tai yksityisten etujen haittaan liittyviä, vesien käsittely- tai muita vastuita pitkienkään aikojen kuluessa, tulee näitä varten varata kattavat ja perustellut vakuudet koko vaikutuksen ajalle.

115 §

Suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavat kaivannaisjätteen jätealueet

Lisätään 115 § alakohdat:

115a

Toiminnanaloittamislupaa ilman lainvoimaisuutta ei myönnetä luvulle koskien aloittavia kaivoksia, suuria muutoksia kuten purkuputkia, 30% tuotannon nostoa, ja yli 5 hehtaarin jätealueita taikka pitkäaikaisia tai merkittäviä vaaraominaisuuksia käsittäviä jätealueita.

115b

Ympäristövahinkojen korvaaminen tapahtuu lupaviranomaisen toimesta myös tapauksissa, joissa on käynnissä rikoslain mukaisia prosesseja. Korvauksen maksaa haitan aiheuttaja, tähän rinnastettava, kuten kaivosyhtiön emoyhtiö, joka käyttää valtaa kaivosyhtiössä tai kaivostoiminnan siirronsaaja mukaan lukien kaivosoikeudet ja ympäristölupaoikeudet konkurssissa ostanut taho. Korvauksista säädetään laissa ympäristövahinkojen korvaamisesta.

Myönnettävien korvauksien tulee kattaa aiheutuneet ympäristöhaitat.

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 252/2017

Liite 1, Hankeluettelo

Kohta 2 luonnonvarojen otto ja käsittely, lisätään kohtaan:

- a) metallimalmien tai muiden kaivoskivennäisten louhinta, rikastaminen ja käsittely, kun irrotettavan aineksen kokonaismäärä on vähintään
- i) 50 000 tonnia irrotettavaan aineesta, joka ei ylitä kaivannaisjäteasetuksen normeja tai
- ii) 500 tonnia irrotettavaan aineesta, joka ylittää kaivannaisjäteasetuksen 190/2013 normit tai
- iii) kun pienemmän louhittavan kallion määrän sulfidirikin kokonaismäärä ylittää 500 kg tai kallioperällä on muu merkittävä vaarallinen ominaisuus, kuten kuituisten asbestimineralien tai radioaktiivisten aineiden esiintyminen; tai avokaivokset, joiden pinta-ala on yli 0,5 hehtaaria.

Perustelu: 550 000 tonnia vuodessa on ollut suhteettoman suuri määrä verrattuna muihin hankkeisiin, 50 000 tonnia vuodessa on kaatopaikkaraja ja 5000 tonnia on vaarallisen jätteen raja kaatopaikoille. Jopa soranotossa määrä on paljon pienempi (200 000 tonnia). Kaivoksiin liittyy raskasmetallien ja happaman kaivosvuodon riski. Merkittäviä ongelmia on tullut Leppävirran Särkilammen kaivokselta 38 000 tonnista noin 1 % rikkiä sisältävästä jätteestä, ja Sotkamon Tipasjärven Kiisulassa noin 3000 tonnin louhinnasta. Yli 0.5 hehtaarin avokaivos on merkittävän kokoinen ja aiheuttaa ympäristöriskejä, vaikka louhintamäärä olisi pieni.

Maa-aineslaki 555/1981

Muutostarpeet koskien erityisesti kiviaineksen ottoalueita ja kalliolouhoksia tulee arvioida.

Perustelut: Tässä laissa parannetaan erityisesti kuntien, kunnan jäsenten ja maanomistajien vaikutusmahdollisuuksia malminetsintäluvan ja kaivosluvan myöntämiseen. Maa-aineslain muutostarpeita tulee arvioida suhteessa tähän lainsäädäntöön.

Perustelut

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Ehdotetuilla kaivoslain muutoksilla pyritään parantamaan kaivosalan yhteiskunnallista

legitimiteettiä ja paikallisen sosiaalisen toimiluvan saamista sekä edistämään alueiden kestävää käyttöä. Muutoksilla halutaan taata kaivostoiminnan ekologinen ja yhteiskunnallinen kestävyys.

Muutokset parantavat yleisten ja yksityisten etujen turvaamismenettelyä sekä pienentävät kaivoslain alaisista hankkeista ympäristölle, asianosaisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia riskejä täsmentämällä lupahakemusten kriteerejä sekä nostamalla lupahakemuksissa esitettäviä selvitysvaatimuksia. Malminetsinnästä ja kaivostoiminnasta aiheutuvat vahingot korvataan myös aiempaa oikeudenmukaisemmin.

Kaivoslain muutoksilla halutaan varmistaa, että yhteiskunta saa korvauksen mineraaliensa käytöstä. Kaivostoiminnan harjoittajalle määritetään louhintamääriin perustuva korvaus sekä kaivosmineraalien laskettuun arvoon perustuva vero. Kaivosmineraalit määritetään valtion omaisuudeksi.

Muutokset selkeyttävät kaivosviranomaisen roolia kaivoslain 1 §:ssä tarkoitettuna puolueettomana viranomaisena, jonka tehtävänä on ottaa lupaharkinnan kokonaisvaltaisessa harkinnassa huomioon kaivostoiminnan edellytysten lisäksi haitankärsijöiden, paikallisyhteisöjen, kunnan sekä yhteiskunnan etu.

Kaivoslain tarkoituksena on turvata kaivostoiminnan edellytykset sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäväällä tavalla niin, että samalla turvataan yleiset ja yksityiset edut ottaen huomioon perusoikeusjärjestelmä kokonaisuudessaan. Esitettävissä lain muutoksissa veloitetaan kaivoshankkeen yhteiskunnallisen hyöty/haittasuhteen selvittämistä, yleisten ja yksityisten etujen parempaa turvaamista, kunnallisen yleiskaavan elinkeinojen yhteensovittamisratkaisujen huomioimista, määritetään louhintamääriin perustuva korvaus sekä kaivosmineraalien laskettuun arvoon perustuva vero, täsmennetään vaadittavia vakuusvaatimuksia ja perustetaan rahastot konkurssitilanteiden varalle ja ympäristöhaittojen korvaamiseksi.

2. Eesityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Ehdotukset lain muuttamiseksi tiivistetysti:

1. Tässä laissa tarkoitetut kaivosmineraalit ovat valtion omistuksessa ja valtio hallinnoi niiden käyttöä koskevia lupia.

2. Kaikki tähän lakiin tehtävät muutokset tulevat voimaan myös vireillä olevissa luvissa ja käynnissä olevissa kaivoshankkeissa erikseen määriteltyjen siirtymäaikojen kuluessa.

3. Uuden kaivoslain myötä vaihdetaan lupaviranomaistaho, joka käsittelee kaivoslakiin kuuluvat luvat (4 §). Uuden tahon toiminnan lähtökohtana toimii uuden kaivoslain lähtökohdat.

Kaivosviranomainen on lakiuudistuksen myötä (ympäristönsuojelulain mukainen 21 pykälän mukainen) lupa- ja valvontaviranomainen.

4. Malminetsintä vaatii maanomistajan ja kunnan hyväksynnän (7-9 §)

5. Kaivoslupaa hakevien ja kaivostoimintaa harjoittavien yhtiöiden tietojen tulee olla julkisia (12§)

6. Malminetsinnän tulokset tulee olla julkisia heti niiden tultua ilmi, viranomaisella on velvollisuus valvoa näytteiden ottoa ja ottaa omia näytteitä. (14 §)

7. Kaikille maanomistajille tulee ilmoittaa henkilökohtaisesti malminetsintälupahakemuksen jättämisestä. (40 §)

8. Varaukset muokataan (muutoksia pykäliin 32 § (poistetaan viimeinen kpl), 44 §
9. Karenssi: samaan esiintymään ei voi heti hakea uutta malminetsintälupaa, jos alueella oleva kunta on päättänyt olla kannattamatta kaivossuunnitelmia alueellaan. (34§)
10. Malminetsintään ja kaivoslupaan liittyviin kaivoslain alaisiin lupaprosesseihin lisätään luvan myöntämisen edellytykseksi hyöty/haitta -selvitys. (34 §, 45 §, 47 § ja 62 §)
11. Malminetsinnästä ja kaivostoiminnasta aiheutuvat vahingot korvataan oikeudenmukaisemmin. (Luvun 9 pykäliin tehdyt muutokset)
12. Enemmistö malminetsintäalueen maanomistajista täytyy puoltaa hankkeen lupia, jotta ne voidaan myöntää (46 §)
13. Asbestiin liittyvä kaivostoiminta kielletään: kaivoslupaa ei voida myöntää sellaiselle kaivannaistoiminnalle, jonka sivutuotteena syntyisi asbestia. (47 §)
14. Kaivosluvan myöntämisen edellytys on, että kaivoslain ja muun lainsäädännön mukaiset luvat kaivostoiminnalle, kuten ympäristönsuojelulain (527/2014) mukainen ympäristölupa on myönnetty kaivoshankkeelle.(47 §)
15. Luontoarvoiltaan korvaamattomat alueet, kuten kansallispuistot ja Natura-direktiivin mukaiset alueet ja muut luonnonsuojelualueet pidetään lähtökohtaisesti kaivostoiminnan ulkopuolella. Luonnonsuojelulain 10§:n mukaisille luonnonsuojelualueille ja 64 §:n mukaisille Natura 2000 -verkoston alueille tai edellä mainittujen alueiden vaikutusalueelle niin, että alueiden perustana olevat luonnonsuojeluarvot vaarantuvat heikentyä/ ovat vaarassa heikentyä. (46 §)
16. Lupien määräaikaisuutta lyhennetään (Malminetsintäluvan määräaikaisuus 60 §) (Kaivosluvan määräaikaisuus 62 §)
17. Toiminnanharjoittaja ei voi siirtää kaivostoimintaan liittyviä lupia toiselle toiminnanharjoittajalle. Jos toiminnanharjoittaja vaihtuu, tulee uuden toiminnanharjoittajan hakea toiminnalleen lupaa sille toiminnalle, joka hankkeessa on toiminnanharjoittajan vaihtumisen hetkellä käynnissä. (73 §)
18. Kaivoslakia täsmennetään lisäksi siten, että kuntien maankäytölliset strategiat ja muiden elinkeinojen kehittäminen otetaan paremmin huomioon kaivoslain alaisissa lupahakemuksissa ja lupaharkinnoissa. (47 §)
19. Kaivostoiminnan harjoittajalle määritetään louhintamääriin perustuva korvaus sekä kaivosmineraalien laskettuun arvoon perustuva vero (Luku 9)
20. Toiminnanharjoittajat veloitetaan suorittamaan riittävät vakuudet ja toiminnanharjoittajille asetetaan riittävät korvausvelvollisuudet ympäristövahingoista ja jälkitöistä. Konkurssitilanteita varten perustetaan erillinen konkurssirahasto, jonka hallinnoinnista vastaa ympäristöministeriö. (100 §, 108 §)
21. Hallituksen pitää valmistella tämän aloitteen rinnalla kaivos- ja muiden vastaavien ympäristöriskejä sisältävien alojen yritysten konkurssitilanteiden varalle konkurssirahasto sekä ympäristövahinkojen rahasto, jonne kaivostoimintaa harjoittavat yritykset maksavat valtioneuvoston asetuksella määritettävää vuotuista maksua. Louhintamääriin perustuva louhintakorvaus ja kaivosmineraalivero kohdistetaan ympäristövahinkojen rahastolle. Ympäristöhaittojen rahastoa hallinnoi ympäristöministeriö.

Aloitteen taloudellinen tuki

Aloite saa taloudellista tukea

Kannatusilmoitusten keräystavat

- Kansalaisaloite.fi
- Paperilomakkeet

Tähän mennessä muualla kerättyjen kannatusilmoitusten yhteismäärä

Kerääjän ilmoittama arvio: 924 kpl

Linkit muihin verkkosivuihin

- [KaivoslakiNyt -verkkosivut](#)
- [KaivoslakiNyt -facebook](#)
- [Kaivoslaki 621/2011](#)

Vastuuhenkilöt

Vireillepanijat

Jukka Leppänen

Anna Bagge

Edustajat

Jukka Leppänen

Anna Bagge

Varaedustajat

Tuula Pulkka